

ИНГ-ПРО ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

јануар 2023 / број 73

1/2023

Срећан Божић
и радосну
нову 2023. годину
жели вам
ИНГ-ПРО!

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНОМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VII, број 73,
ЈАНУАР 2023.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник”;
 мр Жељко Албанезе;
 Јелена Драгојловић, самостални саветник у Одсеку за порезе на имовину Министарства финансија;
 мр Јован Чанак;
 др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашевић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
 тел: +381 11 2836 890
 факс: +381 11 2836 474
 имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд
 657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравац Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) - . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017 - (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
 COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
 011/2836-820, 2836-821, 2836-822
 или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Ближи се крај радног дана, а Милутин весело улази у кућу. Иако промрзао од дугог децембарског дана, задовољан је што је сав посао завршио и радује се предстојећим празницима, кад кућа мирише на колаче, а пријатељи долазе на дружење. У Марициној канцеларији затиче необичан приказ. Из звучника телефона одзвања неки неуротичан глас, који поставља некаква питања без удисаја, као рафалном палбом. А Марица, потпуно мирна, на благој дистанци од телефона качи новогодишње украсе на малу канцеларијску јелку. Глас из телефона окончава бесмислено набрајање, на шта Марица само одговори: „Не, не треба.”

Очигледно је невидљиви саговорник збуњен, па сасвим другачијим тоном наставља: „Шта не треба?”

Марица одговара: „На сва питања у вези са електронским фактурисањем и евидентирањем обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у која си поставила – одговор је исти. Да ли си прочитала све оне чланке које сам ти послала да разумеш кошта мора да ради од 1. 1. 2023. и шта је та фамозна евиденција обрачуна ПДВ-а кроз СЕФ?”

Из телефона се чује несмотрено: „Нисам имала времена, али сам на групи дискутовала са колегама, па имам недоумице.”

„Недоумице постоје када ти је суштина јасна, па тражиш решење за неку баш специфичну ситуацију. А ти ниси имала времена да се упознаш са суштином. Немаш ти недоумице, ти ниси слова научила, а хоћеш да пишеш.”

Зачуди се Милутин овом строгом Марицином тоном, а очигледно је зачуђен и глас из телефона: „Марице, не плаћам ја тебе да ми држиш лекције, већ...”

Марица прекиде глас: „Већ да ти водим пословне књиге. Крај! А то што се мењају неке ствари у пословању, о чему се прича, пише и коментарише већ више од годину дана, не значи да ја неким чаробним штапићем могу да учиним да теби постане јасно шта ћеш од 1. 1. 2023. радити у СЕФ-у.”

Збуњени глас пристojно настави: „Прочитаћу закон и чланке које си ми послала. А можеш ли само да ми одговориш на она моја питања од малочас, а ја ћу све да запишем, па заједно са чланцима да читам?”

Марица ставља звезду на врх своје канцеларијске јелкице, седе за радни сто и говори: „Ако издајеш фактуру страном купцу, а тај није корисник СЕФ-а, све и да хоћеш не можеш да је издаш кроз СЕФ јер нема ко да је прими. Логично, а? Зато ћеш је послати, као и до сада, поштом или мејлом. С обзиром на то да је фактура без ПДВ-а у твом случају, јер је место промета иностранство, како би ти евидентирала обрачунати ПДВ кроз СЕФ кад нема обрачунаог ПДВ-а? Шта да евидентираш?”

„А јес’ стварно”, одјекнуло је из телефона.

„Онда ти је јасно и у вези са каматом коју обрачунаваши на позајмицу коју си дала физичком лицу. Нит је физичко лице корисник СЕФ-а нити се камата опорезује ПДВ-ом, па нит издајеш електронску фактуру нити имаш шта да евидентираш у посебној евиденцији обрачуна ПДВ-а у оквиру СЕФ-а.”

Пошто глас не одговара, Марица наставља: „А пошто се та фамозна посебна евиденција зове ’Посебна обавеза електронског евидентирања обрачуна пореза на додату вредност’, то значи да се евидентира обрачунати ПДВ када постоји потреба, а не улазни ПДВ. Није то никаква копија ПОПДВ обрасца, па цепај кроз њега све улазе и излазе. У СЕФ евиденцију обрачуна ПДВ-а уносиш само податке о ПДВ-у који дугујеш и за који промет ниси издала електронску фактуру или фискални рачун. Или кад радиш интерни обрачун ПДВ-а као порески дужник – обрачунаш га да би испунила обавезу из Закона о ПДВ-у, а онда још унесеш и у СЕФ.”

„Јасно”, одговара глас из телефона, „и извини на сметњи.”

Марица спушта слушалицу и диже поглед ка Милутину: „Изгледаш задовољно, Милутине?!”

„Ја сам увек задовољан, а посебно сам срећан када ти не падаш у ватру и набијаш себи притисак због извештаја, обрачуна и клијената.”

Ове године Марица се са Деда Мразом договорила другачије него иначе – неће да му тражи оно што нико, па ни он не може да јој да – ни да мање једе (кад воли да једе) ни да се прописи не мењају (кад се константно мењају), већ ће она само да спусти лопту. И побацаће сву ону скрвчену гардеробу, коју свакако не може да обуче нити ће је чувати док се не рашири.

Долазе нам божићни и новогодишњи празници, када се треба препустити задовољству јер смо још једну годину одрадили и преживели. Биланс живота нам у почетно стање 2023. године преноси бројне изазове, али и наду и уверење да ћемо их савладати. С тим уверењем желим вам срећне празнике, уз вечну истину да се увек некако гурало. За то „некако” морамо сами нешто да учинимо, а не само да чекамо да нам чаробним штапићем то „некако” неко други подари. Редакција часописа даће све што је у њеној моћи, знању, искуству и умећу да вам у макар нечему од свега тога помогне.

Ваша Маријана

АКТУЕЛНА ТЕМА

Измене и допуне Закона о ПДВ-у са посебним освртом на нова правила за остваривање права на одбитак претходног пореза по основу примљене електронске фактуре 9

- 1 Право на одбитак претходног пореза по основу примљене електронске фактуре, издате у складу са Законом о електронском фактурисању 9
- 2 Дефинисање тржишне вредности добара односно услуга 12
- 3 Одређивање основице за обрачун ПДВ-а приликом промета добара односно услуга у замену за вишенаменски вредносни ваучер 13
- 4 Одређивање основице за обрачун ПДВ-а приликом промета добара односно услуга повезаним лицима 13
- 5 Време промета електричне енергије чија се испорука врши преко преносне мреже лицу које је електричну енергију набавило ради даље продаје, на који се примењују правила релевантних европских асоцијација оператора преносних система 15
- 6 Одређивање основице за промет електричне енергије који врши снабдевач – обвезник ПДВ-а купцу – произвођачу електричне енергије из обновљивих извора 16
- 7 Обавештење о измени података у евиденционој пријави и обавештење о откупу секундарних сировина, односно пољопривредних производа достављају се у електронском облику 16
- 8 Страно лице нема обавезу евидентирања у систем ПДВ-а за промет добара која су у поступку царинског складиштења 17
- 9 Додатно прецизирање услова за остваривање права на рефундацију ПДВ-а по основу куповине првог стана 17

Измене у Закону о електронском фактурисању које се примењују од 1. 1. 2023. године 18

- 1 Прецизирање на кога се ЗЕФ примењује, а самим тим и ко је у обавези да користи СЕФ 19
- 2 Када постоји, а када НЕ постоји обавеза издавања електронске фактуре? 20
 - 2.1 Промет добара и услуга без накнаде 21
 - 2.2 Испорука електричне енергије и услуга преузимања електричне енергије у енергетски систем, осим испоруке електричне енергије за крајњу потрошњу 22
 - 2.3 Трансакција по основу које се плаћа накнада која представља јавни приход у складу са законом којим се уређује буџетски систем 22
 - 2.4 Захтев за исплату трошкова и награда у судским и другим поступцима који се исплаћују из средстава суда, односно другог органа код ког се води поступак – на основу одлуке суда, односно другог органа 23
- 3 Обавеза и начин електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а 23
- 4 Одбијена фактура може накнадно да се прихвати 26
- 5 Остале измене и допуне 26

Измене и допуне Закона о фискализацији 27

- Прецизирање појма „промет на мало” 27
- Дефинисање малопродајног објекта у ком се обавља промет на мало преко интернета, путем даљинске трговине 27
- Редукција садржаја фискалног рачуна 28
- Обвезници фискализације који повремено врше промет сопствених коришћених покретних материјалних средстава могу да користе ЕСИР Пореске управе 28
- Повезивање Система за управљање фискализацијом са Системом електронских фактура 29
- Казнене одредбе 29

Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање – од 1. 1. 2023. године 30

- 1 Повећање неопорезивог износа зараде 30
- 2 Снижење стопе доприноса за пензијско-инвалидско осигурање на терет послодавца 31
- 3 Новине у вези са самоопорезивањем 31
- 4 Продужава се пореско стимулисање за два модела новог запошљавања и за 2023. годину 35
 - 4.1 Продужена је примена пореске олакшице за запошљавање нових лица из члана 21в Закона о порезу 35
 - 4.2 Продужена је примена пореске олакшице за запошљавање најмање два лица код одређених послодаваца из члана 21д Закона о порезу 35
- 5 Уводи се самоопорезивање на годишњи порез на доходак грађана 36
- 6 Новине у одредбама о порезу на приходе од самосталне делатности 36

Измене и допуне Закона о порезима на имовину 38

Порез на имовину у тзв. статистици	38
Порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права	41
Остале измене	42
Ступање на снагу и примена измењених односно допуњених одредаба Закона	42
Измене и допуне Закона о пореском поступку и пореској администрацији	43
1 Бранилац по службеној дужности	43
2 Пореска пријава за годишњи порез на доходак грађана подносиће се искључиво у електронском облику	43
3 Решење о принудној наплати пореза може да се донесе и када је обвезник поднео захтев за одлагање плаћања пореза у року од пет дана од дана издавања опомене	44
4 Поступак изрицања мере забране обављања делатности, посебно за обвезнике који делатности обављају на манифестацијама	44
5 Овлашћење министра финансија да правилником уреди поступак и начин унутрашње контроле у Пореској управи	45
6 Нова кривична дела чија се радња састоји у недозвољеном промету опреме за фискализацију и рачуноводствених и других софтвера	45
7 Допуна члана 182а ЗПППА	45
Закон о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама	46
Измена Уредбе о критеријумима за паушално опорезивање	47
Измене и допуне Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја	47

РАЧУНОВОДСТВО

Састављање, достављање и јавно објављивање финансијских извештаја за 2022. годину	49
1 Обвезници састављања финансијских извештаја	49
1.1 Евиденција обвезника	50
2 Преглед рокова за достављање извештаја за 2022. годину	51
3 Рачуноводствени оквир и прописи за признавање и вредновање позиција у финансијским извештајима	51
4 Обим финансијских извештаја који се јавно објављују	53
5 Финансијски извештаји који подлежу ревизији	55
6 Изјава о неактивности	55
7 Консолидовани годишњи финансијски извештај	56
8 Ванредни финансијски извештај	57
9 Документација коју обвезници ревизије достављају уз финансијске извештаје	57
9.1 Обједињени годишњи извештај о пословању	58
9.2 Обједињени ревизорски извештај	58
9.3 Истовремено достављање финансијског извештаја и документације	58
9.4 Добровољна ревизија	58
10 Достављање друге документације	59
11 Начин достављања годишњих финансијских извештаја	59
12 Потписивање извештаја и документација	60
13 Провера испуњености услова за обраду, односно јавно објављивање	62
13.1 Услови за јавно објављивање финансијских извештаја	62
13.2 Услови за јавно објављивање изјаве о неактивности	63
13.3 Услови за јавно објављивање документације обвезника ревизије	63
13.4 Начин отклањања недостатака	63
13.5 Упис у Регистар	64
14 Јавно објављивање финансијских извештаја и документације	64
14.1 Јавно објављивање потпуних и рачунски тачних финансијских извештаја, као и исправне документације обвезника ревизије	64

14.2	Јавно објављивање неисправних финансијских извештаја, као и документације обвезника ревизије	65
14.3	Изузеци од обавезе јавног објављивања финансијских извештаја и документације	65
14.4	Објављивање информација од значаја за обраду финансијских извештаја и документације.....	66
15	Поступање са финансијским извештајима и документацијом која је достављена супротно Закону	66
16	Замена јавно објављених финансијских извештаја и документације	67
16.1	Замена јавно објављених финансијских извештаја.....	68
16.2	Замена јавно објављеног статистичког извештаја.....	68
16.3	Замена јавно објављене документације обвезника ревизије и посебних података	68
16.4	Начин обраде и јавног објављивања замена јавно објављених финансијских извештаја, документације и посебних података.....	68
17	Накнаде за обраду и јавно објављивање финансијских извештаја	69
17.1	Накнада за објаву редовног годишњег финансијског извештаја и статистичког извештаја.....	69
17.2	Накнада за обраду и јавно објављивање документације из члана 45. Закона о рачуноводству, коју достављају обвезници РЕВИЗИЈЕ.....	69
17.3	Остале накнаде.....	70
18	Одговорност и усвајање финансијских извештаја.....	70
Разврставање правних лица, предузетника и групе правних лица према величини		70
1	Критеријуми за разврставање правних лица и предузетника	71
2	Разврставање група правних лица	72
Завршна књижења и обрачуни у поступку израде завршног рачуна.....		73
1	Попис.....	74
2	Усаглашавање потраживања и обезвређење или отпис истих.....	76
3	Отпис застарелих обавеза.....	77
4	Укалкулисавање трошкова	77
4.1	Укалкулисавање зарада, бонуса, накнада зарада и других примања запослених	77
4.2	Укалкулисавање личне зараде предузетника.....	86
4.3	Укалкулисавање обавеза за доприносе за осниваче – заступнике друштва	87
4.4	Укалкулисавање накнаде за рад директора.....	88
4.5	Укалкулисавање накнада по уговорима ван радног односа	88
4.6	Укалкулисавање рабата и других попуста.....	89
4.7	Укалкулисавање права на повраћај робе.....	91
4.8	Укалкулисавање пореза по одбитку	93
4.9	Укалкулисавање расхода камата	93
4.10	Укалкулисавање осталих трошкова који се односе на 2022. годину, за које пружалац услуга или испоручилац добара није издао рачун до 31. 12. 2022. године	94
5	Испорука добара у 2022. години и постизање продајног паритета у 2023. години.....	96
6	Временска разграничења прихода и расхода	97
6.1	Разграничени приходи од државних давања	98
7	Обрачун амортизације и процена корисног века средстава	98
8	Провера накнадних издатака у вези са непокретностима, постројењима и опремом.....	99
9	Процене фер вредности и ревалоризација.....	100
10	Обезвређење дугорочне и краткорочне имовине.....	100
11	Расходовање имовине	101
12	Стална средства која се држе за продају	102
13	Курсирање монетарних ставки.....	103
14	Резервисања	104
15	Рекласификација ставки.....	105
16	Корекције грешака	105
17	Обрачун производње, односно степена довршености пружених услуга.....	105
18	Обрачун (процена) текућег пореза на добит	106
19	Обрачун одложених пореза.....	107
20	Утврђивање резултата пословања.....	108

Самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја или поверавање тих послова повезаном лицу.....	109
1 Лица која воде пословне књиге и састављају финансијске извештаје.....	109
Могућност ангажовања лица које води пословне књиге по уговору ван радног односа	110
2 Поверавање вођења пословних књига повезаном лицу	112
Рачуноводствено евидентирање исправке материјално значајних и безначајних грешака.....	113
1 Појам и врсте грешака	113
2 Материјална значајност грешке и дефинисање материјалности	114
3 Начин исправке материјално значајних грешака	117
Пример: Погрешна класификација обавеза	118
Пример: Погрешно извршена исправка вредности потраживања	118
Пример: Пропуштено је да се обрачунају рачуноводствена и пореска амортизација	121
Пример: Погрешно обрачуната рачуноводствена амортизација – у вишем износу него што је требало – 1	121
Пример: Погрешно обрачуната рачуноводствена амортизација – у вишем износу него што је требало – 2	122
Пример: Није прокњижена излазна фактура	123
Пример: Није прокњижена улазна фактура	123
Пример: Није прокњижена улазна фактура за промет добара из области грађевинарства.....	124
Пример: Дупло издата фактура у претходном периоду	125
4 Исправке материјално безначајних грешака	125
Пример: Накнадно евидентирање улазног рачуна	126
Пример: Накнадно евидентирање фактуре издате ранијих година	126
Пример: У ранијем периоду грешком је издата и прокњижена фактура за промет који није извршен	127
Примери исправке нематеријалне грешке по основу погрешно обрачунате амортизације.....	127
Електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у	131
1 Када субјект приватног сектора НЕМА обавезу електронског евидентирања ПДВ-а	133
2 Када субјект приватног сектора и добровољни корисник СЕФ-а ИМА обавезу да врши електронско евидентирање ПДВ-а	135
2.1 Обавезу електронског евидентирања ПДВ-а ИМА обвезник ПДВ-а који је извршио промет добара и услуга за који се сматра пореским дужником, а за који НЕ издаје електронску фактуру.....	135
2.2 Обавезу електронског евидентирања ПДВ-а ИМА обвезник ПДВ-а, односно добровољни корисник СЕФ-а којем је извршен промет добара и услуга за који се он сматра пореским дужником у складу са чланом 10. Закона о ПДВ-у.....	139
3 Поступак, односно начин на који се врши електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у	141
3.1 Појединачни обрачун ПДВ-а.....	141
3.2 Збирни обрачун ПДВ-а.....	146
4 Казнене одредбе.....	148
Састављање и достављање тромесечних извештаја јавних предузећа о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања за 2022. годину.....	148
1 Прописани обрасци тромесечног извештавања	149
2 Осврт на садржину образаца о тромесечном извештавању јавних предузећа	149
Биланс успеха – образац 1	149
Биланс стања – образац 1А	150
Извештај о токовима готовине – образац 1Б.....	150
Трошкови запослених – образац 2	150
Динамика запослених – образац 3	150
Распон планираних и исплаћених зарада у периоду 1. 1. до __20__ – образац 4.....	150
Приходи из буџета – образац 5	151
Средства за посебне намене – образац 6	151
Расподела остварене добити / покриће губитка – образац 7	151
Кредитна задуженост – образац 8.....	151
Готовински еквиваленти и готовина – образац 9	152
Извештај о инвестицијама – образац 10	152

САДРЖАЈ

Потраживања, обавезе и судски спорови – образац 11	152
Извештај о степену усклађености планираних и реализованих активности из програма пословања за период 1. 1 – 31. 12. 2022. године – образац 12	152

ПОРЕЗИ

Правилник о поступку, начину, роковима, садржају и облику пријаве којом порески обвезник пријављује пословни простор и пословне просторије у којима складишти, односно смешта добра, као и простор и просторије у којима обавља делатност	155
1 Одредбе Правилника	155
2 Садржина обрасца ЕП ИПП	157
3 Казнене одредбе	159
Осврт на најновије мишљење Министарства финансија у вези са „Фитпас“ чланарином	160

ЗАРАДЕ

Елементи обрачуна зарада запослених у 2023. години	166
1 Основни параметри за обрачуна зарада у 2023. години	166
1.1 Неопорезив износ за зараде у 2023. години	166
1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2023. години	166
1.3 Нова најнижа основица доприноса	167
1.4 Нова највиша месечна основица доприноса	168
1.5 Нови износ минималне цене рада у 2023. години	169
2 Примена неопорезивог износа зараде од 21.712 динара за исплате од 1. јануара 2023. године	169
2.1 Дефинисање примања са карактером зараде у Закону о порезу	169
3 Обрачун зараде и пореског умањења у 2023. години	170
3.1 Обрачун зараде и пореског умањења за запослене који раде са ПУНИМ радним временом	170
3.2 Обрачун зараде и пореског умањења за запослене који раде са НЕПУНИМ радним временом	174
3.3 Обрачун пореског умањења када запослени ради код више послодаваца	176
3.4 Примена пореског умањења приликом исплате зараде у деловима	177
3.5 Неопорезиви износ за инвалиде рада II и III категорије	178
3.6 Остали случајеви примене Правилника у вези са одређивањем пореског умањења	179
3.7 Неплаћено одсуство и обрачун доприноса за здравствено осигурање	180
4 Исплата минималне зараде у 2023. години	181
4.1 Када се и како исплаћује сразмерни износ минималне зараде	183
4.2 Одлука о исплати минималне зараде запосленима код послодавца у 2023. години	184
4.3 Продужење исплате минималне зараде	185
4.4 Обавеза послодаваца да исплате и минималну накнаду зараде	186
Лична зарада предузетника – карактеристике и обрачун пореза и доприноса од 1. 1. 2023. године	188
1 Опредељење за исплату личне зараде	188
2 Обрачун пореза и доприноса	190
3 Лична зарада, накнада трошкова превоза на рад и трошкови службеног путовања у пореском билансу предузетника	193
Иновирани формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа од 1. 1. 2023. године	196
1 Опорезивање прихода од ауторских права	196
1.1 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се признају стварни трошкови	197
1.2 Обрачун примања по основу ауторског дела – када се уз нормиране трошкове признају и трошкови ауторске агенције	197
1.3 Наследници ауторских и сродних права и уговори закључени са заступницима малолетних лица	198
2 Опорезивање накнаде по уговору о делу	198
3 Опорезивање накнаде за обављање послова по уговору о допунском раду	199
4 Обрачун и опорезивање прихода од обављања привремених и повремених послова	200

4.1	Када привремено-повремене послове обавља НЕЗАПОСЛЕНО лице	200
4.2	Када привремено-повремене послове обавља ПЕНЗИОНИСАНО ЛИЦЕ	201
4.3	Обављање привремених или повремених послова од стране чланова омладинске или студентске задруге	202
4.4	Обрачун и опорезивање прихода по основу продаје добара остварених обављањем привремених или повремених послова – ако нису опорезовани по другом основу	204
5	Опорезивање примања чланова органа управе и надзора правних лица	205
6	Обрачун примања директора привредног друштва који те послове обавља ван радног односа у складу са чланом 48. Закона о раду	206
7	Рад по уговору о стручном оспособљавању и усавршавању у складу са Законом о раду	206
8	Исплата и опорезивање примања запослених по основу учешћа у оствареној добити	208
9	Обављање волонтирања и порески третман накнаде трошкова волонтирања	208
10	Опорезивање примања која остварују стечајни управници, судски вештаци, судије поротници и судски тумачи	210
11	Опорезивање накнаде трошкова и других исплата лицима која нису у радном односу код исплатиоца	210
12	Опорезивање прихода физичких лица од продаје пољопривредних и шумских производа и услуга, као и узгајања и продаје печурака, пчелињег роја (пчела) и пужева	212
13	Опорезивање прихода физичких лица од прикупљања и продаје секундарних сировина	212
14	Опорезивање примања спортиста и спортских стручњака	213
15	Опорезивање накнада у вези са извршавањем послова одбране, цивилне заштите и заштите од елементарних непогода	214
16	Опорезивање примања чланова органа за спровођење избора	214
Наставак коришћења „старих“ олакшица за запошљавање и у 2023. години		216
1	Олакшица из чл. 21в ЗПДГ / чл. 45. ЗДОСО	216
1.1	Садржина олакшице	219
1.2	Губитак права на коришћење олакшице	223
2	Олакшица из чл. 21д ЗПДГ / чл. 45в ЗДОСО	223
2.1	Садржина олакшице	225
2.2	Губитак права на коришћење олакшице	226
3	Олакшица из чл. 21г ЗПДГ / чл. 45б ЗДОСО	226
3.1	Садржина олакшице	227
3.2	Губитак права на коришћење олакшице	229
Олакшице за квалификоване новозапослене и новозапослене у 2023. години – члан 21ж ЗПДГ / члан 45ђ ЗДОСО и члан 21з ЗПДГ / члан 45ж ЗДОСО		229
1	Олакшица из чл. 21ж ЗПДГ / чл. 45ђ ЗДОСО	229
1.1	Садржина олакшице	232
1.2	Губитак права на коришћење олакшице	235
2	Олакшица из чл. 21з ЗПДГ / чл. 45ж ЗДОСО	236
2.1	Садржина олакшице	238
2.2	Губитак права на коришћење олакшице	240
Олакшице за новонастањене обвезнике, новоосновано привредно друштво које обавља иновациону делатност и правно лице које на територији Републике Србије обавља истраживање и развој у 2023. години		241
1	Олакшица из чл. 15в ЗПДГ / чл. 15а ЗДОСО	241
1.1	Садржина олакшице	243
1.2	Губитак права на коришћење олакшице	245
2	Олакшица из чл. 21е ЗПДГ / чл. 45д ЗДОСО	245
2.1	Садржина олакшице	246
2.2	Губитак права на коришћење олакшице	248
3	Олакшица из чл. 21и ЗПДГ / чл. 45з ЗДОСО	248
3.1	Садржина олакшице	249
3.2	Губитак права на коришћење олакшице	251
Утврђивање обавезе за порез и доприносе на приходе радника на интернету – фриленсера од 1. јануара 2023. године		251

САДРЖАЈ

Обрачун пореских обавеза на приходе фриленсера у 2023. години	252
Примери обрачуна	254
Начин пријаве прихода и плаћања пореских обавеза фриленсера у 2023. години	255
Одсуство и исплате запосленима поводом божићних и новогодишњих празника	256
1 Право на одсуство са рада на дан празника Нова година	257
2 Обрачун накнаде зараде за време одсуства у дане празника према Закону о раду	258
3 Утврђивање накнаде плате за одсуство на дан празника за запослене у јавном сектору	259
4 Право запосленог на зараду и увећану зараду за рад на дан празника	260
5 Право на одсуство и исплате за време верског празника Божића	262
Планирање новог запошљавања и додатног радног ангажовања код корисника јавних средстава за 2023. годину	263
Ко су корисници јавних средстава	264
1 Ново запошљавање и додатно радно ангажовање – БЕЗ САГЛАСНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА	264
1.1 Утврђивање могућег броја новозапослених за 2023. годину	264
1.2 Планирање могућег додатног радног ангажовања за 2023. годину	266
2 Ново запошљавање и додатно радно ангажовање у 2023. години – УЗ САГЛАСНОСТ КОМИСИЈЕ	267
Основне одредбе Уредбе	267
3 Услови за примену сагласности Комисије која је добијена у 2022. години – у наредној, 2023. години	269
4 Остале напомене	270
4.1 Посебни услови који се примењују на новоосноване кориснике	270
4.2 Корисници јавних средстава који имају мање од педесеторо запослених на неодређено време	270
4.3 Обавеза објављивања кадровских података	271
5 Казнене одредбе Закона	271
Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2023. години	272
1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа	272
2 Порески третман накнаде члановима надзорног одбора	273

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Преглед измена и допуна Закона о буџетском систему – децембар 2022. године	275
1 Осврт на поједине одредбе измена и допуна Закона	276

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јануар 2023. године	279
Актуелни статистички подаци на дан 26. 12. 2022. године	284
1 Просечна месечна зарада по запосленом	284
2 Доприноси за социјално осигурање	284
2.1 Стопе доприноса	284
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	284
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	284
3 Минимална зарада	284
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	284
5 Индекс потрошачких цена	285
6 Законске камате	285
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	285
6.2 Годишња законска затезна камата	285
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	286

Измене и допуне Закона о ПДВ-у са посебним освртом на нова правила за остваривање права на одбитак претходног пореза по основу примљене електронске фактуре

Законом о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” 138/2022 од 12. 12. 2022. године) измењени су чланови 10а, 14, 15, 17, 28, 51а и 56а, а додати су и нови чланови 17а, 17б и 17в у Закон о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закон о ПДВ-у). Измене се односе на:

- прописивање додатног изузетка од обавезе евидентирања страног лица у систем ПДВ-а у Србији (члан 10а став 2);
- прописивање нових правила у вези са одређивањем времена промета електричне енергије чија се испорука врши преко преносне мреже лицу које је електричну енергију надало ради даље продаје, при чему се на тај промет примењују правила релевантних европских асоцијација оператора преносних система (чланови 14. и 15);
- дефинисање тржишне вредности добара, односно услуга за сврху одређивања основице за обрачунавање ПДВ-а (члан 17. ставови 7. и 8);
- то да се прецизира одређивање основице за обрачун ПДВ-а приликом промета добара односно услуга у замену за вишенаменски вредносни ваучер (нови члан 17а);
- то да се прецизира одређивање основице за обрачун ПДВ-а приликом промета добара односно услуга повезаним лицима (нови члан 17б);
- то да се прецизира одређивање основице за промет електричне енергије који врши снабдевач – обвезник ПДВ-а купцу – произвођачу електричне енергије из обновљивих извора (нови члан 17в);
- прописивање правила за остваривање права на одбитак претходног пореза по основу примљене електронске фактуре, издате у складу са Законом о електронском фактурисању (члан 28. ставови 5. и 6);
- то да се прецизира да се обавештење о измени података у евиденционој пријави, као и обавештење о откупу секундарних сировина, односно пољопривредних производа од пољопривредника, доставља у електронском облику (члан 51а);

■ то да се додатно прецизирају (ограничавају) услови за остваривање права на рефундацију ПДВ-а по основу куповине првог стана (члан 56а).

Наведене измене и допуне Закона о ПДВ-у примењују се од 1. 1. 2023. године.

1 Право на одбитак претходног пореза по основу примљене електронске фактуре, издате у складу са Законом о електронском фактурисању

Према уводном појашњењу предлагача Закона о изменама, измене су начињене у члану 28. Закона о ПДВ-у у циљу усаглашавања са Законом о електронском фактурисању („Сл. гласник РС” бр. 44/21 и 129/21 – даље: ЗЕФ) у смислу обезбеђивања не-сметане примене Закона о ПДВ-у по питању права на одбитак претходног пореза обвезника ПДВ-а – примаоца електронске фактуре, али и, истовремено, задржавања усклађености са чланом 167. Директиве Савета 2006/112/ЕЗ. Стога је новододатим ставом 5. члана 28. Закона о ПДВ-у прописано да се рачуном на основу ког може да се оствари право на одбитак претходног пореза **сматра електронска фактура која је прихваћена**, односно за коју се **сматра да је прихваћена** у складу са Законом о електронском фактурисању. Према наведеној одредби обвезник ПДВ-а – прималац електронске фактуре нема право на одбитак претходног пореза који је исказан на примљеној електронској фактури уколико она није прихваћена. Другим речима, обвезник ПДВ-а – прималац електронске фактуре има право на одбитак претходног пореза, исказаног у електронској фактури којој је до момента подношења пореске пријаве за период у ком је пореска обавеза настала доделио статус „одобрено”, најраније за тај период.

и 15/20), право својине на непокретности уписује као својина, сусвојина и заједничка својина, извршене су измене у члану 56а Закона о ПДВ-у како би се ускладили услови за остваривање права на рефундацију ПДВ-а купца првог стана са тим законом. Тиме се изједначава статус физичких лица која имају својину односно сусвојину на стану са физичким лицима која на стану имају право заједничке својине (уписано у катастру непокретности) у смислу испуњавања односно неиспуњавања услова за остваривање права на рефундацију ПДВ-а по основу куповине првог стана. Сада је чланом 56а став 2. Закона о ПДВ-у прописано да купац првог стана може да оствари рефундацију ПДВ-а из става 1. датог члана под следећим условима:

- 1)** да од 1. јула 2006. године до дана овере уговора о купопродаји на основу којег стиче први стан није имао у својини, ЗАЈЕДНИЧКОЈ СВОЈИНИ, односно сусвојини стан на територији Републике;
- 2)** да је уговорена цена стана са ПДВ-ом у потпуности исплаћена продавцу уплатом на текући рачун продавца, односно на одговарајуће рачуне у складу

са законом – у случају продаје стана као хипотековане непокретности, односно у извршном поступку – када се уплата цене стана са ПДВ-ом врши уплатом на одговарајуће рачуне у складу са законом.

Такође, чланом 56а став 4. Закона о ПДВ-у додатно је прецизирано да право на рефундацију ПДВ-а из става 1. наведеног члана може да се оствари за стан чија површина за купца првог стана износи до 40 m², а за чланове његовог породичног домаћинства до 15 m² по сваком члану који није имао у својини, ЗАЈЕДНИЧКОЈ СВОЈИНИ, односно сусвојини стан на територији Републике у периоду из става 2. тачка 1) истог члана, док је за власнички удео то на стану до површине сразмерне власничком уделу у односу на површину до 40 m², односно до 15 m². Дакле, од 1. јануара 2023. године биће отклоњена постојећа дилема да лице које од 1. јула 2006. године до дана овере уговора о купопродаји на основу ког, између осталог, има право заједничке својине (независно од начина на који је то право стекло) неће имати право на рефундацију ПДВ-а по основу куповине првог стана.

Редакција

Измене у Закону о електронском фактурисању које се примењују од 1. 1. 2023. године

Законом о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању („Сл. гласник РС” бр. 138/2022. од 12. 12. 2022. године) измењени су чланови 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 16. и 18. Закона о електронском фактурисању („Сл. гласник РС” бр. 44/2021 и 129/2021 – даље: ЗЕФ), тако да се тим изменама и допунама:

- прецизира на које субјекте се наведени закон примењује (измене и допуне чланова 1. и 2. ЗЕФ-а);
- прецизира када постоји обавеза издавања електронске фактуре (члан 3. став 1. ЗЕФ-а);
- прописују и додатне ситуације у којима НЕ постоји обавеза издавања електронске фактуре (члан 3. став 2. ЗЕФ-а);
- додатно прецизира ко има обавезу електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а преко СЕФ-а (члан 4. став 1. ЗЕФ-а), при чему учињене измене пред-

стављају значајну промену у односу на оригинално решење;

- мења начин електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у за оне обвезнике који ту обавезу имају (измењени ставови 3. и 4. члана 4. ЗЕФ-а);
- одлаже обавеза субјеката јавног сектора да приме електронску фактуру коју издаје страном лице у складу са европским стандардом електронског фактурисања до успостављања техничко-технолошких услова у СЕФ-у (члан 9. ЗЕФ-а), при чему напомињемо да се та обавеза односи искључиво на субјекте јавног сектора;
- прописује да електронска фактура која је одбијена може накнадно да се прихвати (нови став 5. члана 10. ЗЕФ-а);
- прописује када се фактура која је послата за време привременог прекида у раду СЕФ-а сматра до-

Независно од примене ЗЕФ-а, обвезници ПДВ-а и даље имају обавезу да поступају у складу са Законом о ПДВ-у и прописима који су донети на основу тог закона у погледу обрачунавања ПДВ-а, вођења евиденције, припреме и подношења прегледа обрачуна ПДВ-а и пореске пријаве за ПДВ.

4 Одбијена фактура може накнадно да се прихвати

Чланом 10. ЗЕФ-а сада је прописано да електронска фактура која је одбијена накнадно може да се прихвати. И та одредба примењиваће се почев од 1. јануара 2023. године, осим за електронске фактуре које се евидентирају у ЦРФ-у у складу са Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, за које ће то бити могуће од 1. јуна 2023. године. Када то заживи, прималац ће фактуру коју је претходно одбио и која је добила статус „одбијена”, уколико жели, накнадно моћи да прихвати и „преведе” у статус „прихваћена” како би се избегле непотребне бирократске компликације (ради задовољења услова за умањење обавезе за ПДВ, који је прописан чланом 44. Закона о ПДВ-у) када прималац фактуре исту одбије грешком.

ЗЕФ-ом није прецизирано да ли се могућност накнадног прихватања одбијене електронске фактуре од стране примаоца односи искључиво на електронску фактуру коју је прималац (грешком) одбио тако што је изабрао поље „Одбиј”, или се то односи и на електронску фактуру која је аутоматски одбијена преко СЕФ-а јер је субјект приватног сектора није прихватио у прописаном року (од 15 + 5 дана).

По нашем мишљењу, највећи значај ове измене управо се огледа у случајевима издавања елек-

тронске фактуре субјекту приватног сектора коју ће СЕФ аутоматски након двадесет дана од издавања, ако у том року није прихваћена или одбијена од примаоца, аутоматски преводити у статус „одбијена”. Због тога сматрамо да новопрописана могућност накнадног прихватања одбијене фактуре треба да се омогући и за фактуре које су аутоматски преведен у статус одбијене фактуре. Очекује се да наведено питање буде ближе уређено Интерним техничким упутством.

5 Остале измене и допуне

Опште правило је да се електронска фактура сматра достављеном у тренутку издавања преко СЕФ-а, с тим што је сада предвиђен изузетак од тога (новододатим ставовима 7. и 8. у члану 10. ЗЕФ-а). Наиме, уколико постоји привремени прекид у раду система електронских фактура, електронска фактура сматра се достављеном у тренутку поновног успостављања рада система електронских фактура. Актом министра финансија биће ближе уређено поступање у случају наступања привременог прекида у раду СЕФ-а, при чему тај акт треба да буде донесен у року од три месеца од дана ступања на снагу Закона о изменама.

У члану 9. ЗЕФ-а прецизирана је обавеза субјекта јавног сектора да непосредно прими и електронску фактуру издату у складу са европским стандардом електронског фактурисања по основу трансакције у којој се као издавалац јавља страном лице, с тим што ће поменути обавеза настати након што се успоставе неопходни техничко-технолошки услови.

У сфери инспекцијског надзора над применом закона (члан 16. ЗЕФ-а) извршена је промена у том смислу да инспекцијски надзор над применом наведеног закона неће обухватати проверу усклађености електронских фактура са српским стандардом електронског фактурисања (тај део иницијалне одредбе је обрисан).

ПС

ИНГ-ПРО

Измене и допуне Закона о фискализацији

У „Службеном гласнику РС” бр. 138/2022 од 12. 12. 2022. године објављен је Закон о изменама и допунама Закона о фискализацији.

Извршене измене ступају на снагу у року од осам дана од објављивања у „Службеном гласнику”, тачније од 20. децембра 2022. године.

Најважније измене и допуне су:

- прецизирање одредаба које се односе на дефинисање института промета добра и услуга на мало (промет на мало) и примљених аванса за промет на мало (члан 3. Закона о фискализацији);
- дефинисање малопродајног објекта у ком се обавља промет на мало преко интернета, путем даљинске трговине (члан 3. Закона о фискализацији);
- поједностављење садржаја фискалног рачуна у смислу неискривања вредности промета по пореским стопама као обавезног елемента фискалног рачуна (члан 5. Закона о фискализацији);
- омогућавање правним лицима и предузетницима који повремено врше промет сопствених коришћених покретних материјалних средстава на мало да користе андроид апликацију Пореске управе (члан 6. Закона о фискализацији);
- наговештавање повезивања Система за управљање фискализацијом са Системом електронских фактура када се за то створе технички услови (нови члан 10а Закона о фискализацији);
- стварање правног основа Пореској управи за ефикаснију пореску контролу и праведније санкционисање обвезника фискализације (чланови 12. и 13. Закона о фискализацији).

Прецизирање појма „промет на мало”

Новим ставом 3. члан 3. Закона о фискализацији прецизира се да се прометом на мало не сматра промет извршен изван малопродајног објекта ако је корисник испоручених добара и пружених услуга, односно добара и услуга које ће бити испоручене или пружене у случају примљених аванса, правно лице, односно обвезник пореза на приходе од самосталне делатности (предузетник, предузетник паушалац, предузетник пољопривредник

и предузетник друго лице). Тиме се отклањају дилеме у вези са утврђивањем да ли постоји обавеза евидентирања промета преко фискалног уређаја у појединим делатностима (углавном онима које се обављају ван пословних просторија и на терену) и када је промет извршен правним лицима или предузетницима. Осим тога, тиме се отклањају још увек присутне (неоправдане) недоумице у вези са пружањем разних грађевинских и сличних услуга које се врше на терену или у просторијама наручиоца посла – правних лица или предузетника, односно потврђује се и кроз сам пропис да за тај промет лица која га врше нису у обавези да исти евидентирају преко фискалног уређаја.

Када је реч о трговини на велико (у veleпродајним објектима), дилема се по правилу не јавља. У трговини на велико не обавља се промет физичким лицима, па се у објектима veleпродаје електронски фискални уређаји и не постављају. У таквим објектима свакако може да се обавља промет физичким лицима – носиоцима пољопривредног газдинства који су обвезници ПДВ-а или физичким лицима – обвезницима ПДВ-а (инвеститорима у грађевинарству), с тим што обавеза фискализације тада не постоји јер су у питању обвезници пореза на приходе од самосталне делатности – предузетници пољопривредници и предузетници друга лица – који су изједначени са регистрованим предузетницима. Једина разлика у односу на регистроване предузетнике је та што се предузетник пољопривредник и предузетник друго лице идентификују помоћу свог ЈМБГ, који је у ствари њихов ПИБ (у складу са чланом 2. став 9. Правилника о пореском идентификационом броју).

Дефинисање малопродајног објекта у ком се обавља промет на мало преко интернета, путем даљинске трговине

У члану 3. Закона о фискализацији допуњена је дефиниција малопродајног објекта. Малопродајним објектом сматрају се сваки пословни простор и пословна просторија који се примарно користе за промет добара и пружање услуга физичким лицима, као и седиште обвезника фискализације који

ла Пореске управе еПорези и који је јединствен за сваки виртуелни ПФР.

ЕСИР Пореска управа РС андроид апликација може да се користи са Л-ПФР (локални процесор фискалних рачуна) или са В-ПФР (виртуелни процесор фискалних рачуна) сервиса Пореске управе.

Према томе, наведену апликацију моћи ће да користе само они обвезници фискализације који повремено продају коришћену опрему, алат, инвентар и слично, без набавке додатне опреме. Међутим, они који повремено продају некоришћена добра или повремено обављају промет услуга физичким лицима, као и до сада, моћи ће да користе апликацију Пореске управе само ако обезбеде и локални процесор фискалних рачуна, за случај када нема интернет везе.

Повезивање Система за управљање фискализацијом са Системом електронских фактура

Како је прописано новим чланом 10а Закона о фискализацији, сви подаци из Система за управљање фискализацијом (даље: СУФ) који се односе на фискалне рачуне издате правним лицима и обвезницима пореза на приходе од самосталне делатности преносиће се у Систем електронских фактура (даље: СЕФ) **по испуњењу техничких услова**. Начин и поступак преноса података ближе ће уредити министар финансија у року од сто осамдесет дана од дана ступања закона на снагу Закона о изменама.

Тиме се само додатно „купује време” од стране творца оба система, који је од старта требало да функционишу повезано, али је очигледно да повезивање није на време пројектовано (технички) приликом постављања оба система. Резултат тога је добро нам познато изнуђено решење да у трансакцијама са субјектима јавног сектора обвезници фискализације још од маја 2022. године раде дупли посао (који је „покривен” одредбама члана 198а Правилника о ПДВ-у) – издају фискални рачун, а затим на захтев корисника јавних средстава издају електронску фактуру кроз Систем електронских фактура и сторнирају/рефундирају раније издат фискални рачун. Другим речима, подаци о фискалним рачунима који су издати правном лицу, односно обвезнику прихода од самосталне делатности биће пренети из СУФ-а у СЕФ, али након нормативног уређења тога преноса, као и испуњења техничких услова.

Казнене одредбе

У делу казnenих одредби, у члану 12. Закона о фискализацији извршене су измене тако да по новом решењу инспектор, у циљу правне једнакости, обвезнику фискализације у току надзора над применом Закона може да изрекне казну забране вршења делатности у трајању од:

- петнаест дана,
- деведесет дана,
- једне године,

у зависности од тога колико пута је обвезник фискализације учинио неправилност, односно колико пута у току надзора обвезник фискализације није евидентирао сваки појединачно остварени промет на мало, укључујући и примљене авансе за будући промет на мало преко електронског фискалног уређаја, за разлику од ранијег законског решења којим је одређено најдуже трајање забране вршења делатности (до петнаест дана, до деведесет дана, односно до једне године).

Поред тога, прописује се да се забрана вршења делатности обвезнику фискализације који делатност обавља на простору одржавања манифестација (вашара, фестивала, изложби и других манифестација у склопу културних, музичких, спортских и других друштвених активности) изриче у периоду трајања те манифестације.

У складу са изменама у члану 13. Закона о фискализацији, код обвезника фискализације којима је привремено одузет ПИБ и опозван безбедносни елемент Пореска управа ће у поступку надзора решењем физички одузимати безбедносни елемент. Против решења о одузимању безбедносног елемента жалба није дозвољена. Према образложењу предлагача Закона о изменама такво предложено законско решење (физичко одузимање безбедносног елемента) онемогућиће обвезника фискализације којем је привремено одузет ПИБ да настави да издаје фискалне рачуне.

Ако обвезник фискализације не поступи по решењу из става 1. поменутог члана у остављеном року, Пореска управа предузима меру привремене забране обављања делатности. Дејство мере из става 4. тог члана траје док обвезник фискализације не отклони утврђене повреде наведеног закона или прописа донетих на основу тог закона, односно неправилности у примени прописа.

ПС

Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање – од 1. 1. 2023. године

Народна скупштина Републике Србије усвојила је:

1) Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 138/2022. од 12. 12. 2022. године (даље: Измене Закона о порезу), при чему се Измене Закона о порезу примењују од 1. јануара 2023. године;

2) Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 138/2022. од 12. 12. 2022. године (даље: Измене Закона о доприносима), с тим што се Измене Закона о доприносима примењују од 1. јануара 2023. године.

Закон о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 138/2022 – даље: Закон о порезу) и **Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање** („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закон о доприносима) представљају два важна пореска прописа која битно утичу на пореске обавезе и права:

- 1) послодаваца,
- 2) запослених и
- 3) других грађана.

Разлози за честе промене наведених пореских прописа огледају се у потреби да се, у циљу обезбеђивања услова за даље спровођење свеобухватне реформе пословног окружења и борбе против „сиве економије”, створе услови за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица, запошљавање, прилив инвестиција и привредни раст, као и за свеукупно омогућавање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката.

У том смислу **основна садржина Измена Закона о порезу и Измена Закона о доприносима односи се на:**

- повећање неопорезивог износа зараде са 19.300 динара на 21.712 динара месечно;
- смањење стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на терет послодавца;

- продужење периода примене „старих” олакшица за запошљавање нових лица;
- утврђивање пореске основице и начин опорезивања прихода физичких лица која остварују приходе од ауторских и сродних права, на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад, на коју се порез плаћа самоопорезивањем;
- увођење самоопорезивања по основу годишњег пореза на доходак грађана;
- смањење сувишног администрирања и трошкова за обвезника и порески орган у вези са подношењем пореске пријаве, услед аутоматизације одређених активности и пословних процеса Пореске управе.

Наведене и остале законске новине размотрене су у наставку текста, уз напомену да ће, тамо где је потребно, бити приказане заједничке и допуњујуће одредбе оба закона. Наиме, већина приказаних новина односи се на Закон о порезу, док се измене у Закону о доприносима односе на продужење примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица, прецизирање основице доприноса на приходе фриленсера и смањење стопе доприноса за пензијско-инвалидско осигурање на терет послодаваца.

1 Повећање неопорезивог износа зараде

Сагласно иновираном ставу 2. члана 15а Закона о порезу, основицу пореза на зараде чини зарада запосленог умањена за износ од **19.300 динара 21.712 динара** месечно за лице које ради са пуним радним временом. Нови неопорезиви износ зараде примењује се од 1. јануара 2023. године и током целе 2023. године.

Повећање неопорезивог износа зараде са 19.300 динара на 21.712 динара месечно практично значи да се смањује основица пореза на зараду, па самим тим и износ пореза који се плаћа по датом основу.

сти, дужан је да о томе обавести порески орган подношењем пореске пријаве у року од тридесет дана од дана престанка, односно прекида обављања делатности.” Брисањем те одредбе укинута је обавеза предузетника паушалца који у току године престане, односно прекине обављање самосталне делатности, да о томе обавести порески орган подношењем пореске пријаве у року од тридесет дана

од дана престанка, односно прекида обављања делатности.

Напомињемо још једном да се све новине у Закону о порезу и Закону о доприносима примењују од 1. јануара 2023. године.

ПС

Јелена Драгојловић, самостални саветник у Одсеку за порезе на имовину Министарства финансија

Измене и допуне Закона о порезима на имовину

Народна скупштина Републике Србије на трећој седници другог редовног заседања у 2022. години усвојила је Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину (даље: Закон о изменама и допунама), који ступа на снагу 1. јануара 2023. године. Законом о порезима на имовину („Сл. гласник РС” бр. 26/01... и 118/21 – даље: Закон), који је измењен и допуњен, уређени су порези на имовину, и то: порез на имовину у тзв. статисти, порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права. Из тог разлога измене и допуне Закона у наставку су размотрене у зависности од облика пореза на имовину на који се односе.

Порез на имовину у тзв. статисти

У делу Закона којим се уређује основица пореза на имовину обвезника који не води пословне књиге дефинисан је **начин умањења вредности дограђеног објекта у случају када дограђени није и посебни део новонасталог објекта.**

Подсећамо на то да је основица пореза на имовину за непокретност пореског обвезника који не води пословне књиге вредност непокретности утврђена у складу са Законом. Вредност објекта може да се умањи за амортизацију по прописаним стопама (годишњој односно укупној) почев од исте сваке календарске године у односу на годину у којој је извршена изградња, односно последња реконструкција тог објекта, на основу одлуке скупштине јединице локалне самоуправе о висини стопе амортизације која важи на 1. јануар године за

коју се утврђује порез на имовину, која је објављена у складу са Законом.

Законом о изменама и допунама уређено је да се за изграђени објекат над којим је, односно уз који је извршена доградња тако да дограђени није и посебни део тог објекта умањење вредности за амортизацију врши према стопи која се одређује у зависности од корисне површине дограђеног дела, односно објекта пре доградње. Дакле, у случају кад је објекат дограђен (па постоји тзв. стари и нови део), при чему дограђени није и посебни део тог објекта (није посебан стан, посебан пословни простор и сл.), већ са њим чини једну целину за коју се утврђује порез, **висина амортизације по којој може да се умањи вредност тог објекта одређује се у зависности од тога да ли је корисна површина дограђеног дела већа или мања у односу на корисну површину објекта пре доградње.** Кад је корисна површина дела објекта пре доградње већа од корисне површине дограђеног дела, умањење ће се вршити по стопи амортизације по којој би се вредност објекта умањивала да није дограђен. Међутим, уколико је корисна површина дела објекта пре доградње мања или једнака корисној површини дограђеног дела, умањење ће се вршити по стопи по којој би се умањивала вредност дограђеног дела – да је посебни део тог објекта.

Подсећамо на то да корисну површину објекта представља збир подних површина између унутрашњих страна ободних зидова објекта (из које су искључене површине балкона, тераса, лођа, степеништа изван габарита објекта, неадаптира-

порезом на пренос апсолутних права обухваћен је и пренос (уз односно без накнаде) права трајног коришћења паркинг-места у отвореном стамбеном блоку или стамбеном комплексу.

Поред тога, уређен је и настанак пореске обавезе по основу пореза на пренос апсолутних права кад дође до уписа права у катастру непокретности пре примопредаје непокретности као будуће ствари.

Када је предмет уговора којим се уз накнаду преноси апсолутно право на непокретности која је будућа ствар, пореска обавеза по основу пореза на пренос апсолутних права настаје на ранији од следећих дана:

- дан уписа стеченог права у одговарајући катастар или
- дан примопредаје, односно ступања у посед непокретности.

Законом о изменама и допунама извршено је усаглашавање одредбе којом се уређују услови за остваривање права на ослобођење од пореза приликом преноса права својине на стану купцу првог стана са врстама уписа права својине на непокретностима.

Према досадашњем законском решењу порез на пренос апсолутних права (уз испуњење и других прописаних услова) није се плаћао на пренос права својине на стану физичком лицу које купује први стан за површину која за купца првог стана износи до 40 m², као и за чланове његовог породичног домаћинства који од 1. јула 2006. године нису имали у својини односно сусвојини стан на територији Републике Србије до 15 m² по сваком члану.

Имајући у виду да се, сагласно одредбама Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, право својине на непокретности уписује као својина, сусвојина и заједничка својина, прописано је да се убудуће пореско ослобођење остварује приликом преноса права својине на стану купцу првог стана када ни купац стана ни чланови његовог домаћинства нису имали у својини, сусвојини, односно заједничкој својини стан на територији Републике Србије (наравно, уз испуњење свих прописаних услова). Притом подсећамо на то да више лица има право сусвојине на неподељеној ствари када је део сваког од њих одређен сразмерно према целини (идеални део), нпр. три лица по трећину, као и да је заједничка својина – својина више лица

на неподељеној ствари када су њихови удели одређени, али нису унапред одређени.

Остале измене

Извршено је одлагање рока од ког ће јединице локалне самоуправе утврђивати, наплаћивати и контролисати порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права до 1. јануара 2024. године, до када ће порезе по тим основама утврђивати, наплаћивати и контролисати Пореска управа.

У периоду од 1. новембра до 31. децембра 2023. године јединице локалне самоуправе преузеће од Пореске управе запослене који обављају послове утврђивања, наплате и контроле пореза на наслеђе и поклон и пореза на пренос апсолутних права, затим предмете, информациони систем и архиву, као и опрему и средства за спровођење надлежности у тим областима сразмерно броју преузетих запослених лица. Поступке које је Пореска управа започела, који не буду окончани до дана преузимања предмета, окончаће јединице локалне самоуправе.

Ступање на снагу и примена измењених односно допуњених одредаба Закона

Порез на имовину у тзв. статички утврђиваће се и плаћати применом измењеног односно допуњеног Закона почев од 2023. године.

Порез на наслеђе и поклон, односно порез на пренос апсолутних права, за чије је утврђивање поступак започет по прописима који су важили до почетка примене измена и допуна Закона, биће утврђен применом закона који је био на снази на дан настанка пореске обавезе.

Порез на наслеђе и поклон, односно порез на пренос апсолутних права, по основу наслеђа, поклона или преноса апсолутних права за чије је утврђивање обвезник био дужан да поднесе пореску пријаву, а за који је пореска обавеза настала на дан сазнања надлежног пореског органа, након ступања на снагу Закона о изменама и допунама, биће утврђен и плаћен применом закона којим се уређују порези на имовину који су били на снази на дан на који би пореска обавеза настала да је пријављена у прописаном року.

ПС

Измене и допуне Закона о пореском поступку и пореској администрацији

Законом о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 138/2022 од 12. 12. 2022. године – даље: Закон о изменама):

- измењени су чланови 38, 77, 128, 131, 133, 167. и 182а, а
 - додати су и нови чланови 16а, 175а и 175б,
- у Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002... и 96/2021 – даље: ЗПППА).

1 Бранилац по службеној дужности

Новим чланом 16а ЗПППА прописано је да Пореска полиција у предистражном поступку осумњиченом који није обезбедио браниоца поставља браниоца по службеној дужности приликом саслушања због постојања основа сумње да је учинио пореско кривично дело за које је прописана казна затвора од осам година или тежа казна, у складу са закоником којим је уређен кривични поступак. С обзиром на то да је одредбом члана 74. став 1. тачка 2) Законика о кривичном поступку (даље: ЗКП) прописано да окривљени мора да има браниоца, између осталог и ако се поступак води због кривичног дела за које је прописана казна затвора од осам година или тежа казна – од првог саслушања, па до правоснажног окончања кривичног поступка, према појашњењу предлагача Закона о изменама потребно је усклађивање одредаба ЗПППА са предметном одредбом ЗКП.

Решење о постављању браниоца по службеној дужности доставља се браниоцу. Против тог решења жалба није дозвољена.

Пореска управа исплаћује награду и нужне издатке браниоца по службеној дужности у складу са ЗКП.

2 Пореска пријава за годишњи порез на доходак грађана подносиће се искључиво у електронском облику

У члану 38. став 8. ЗПППА извршена је измена којом је прописано да се почев од подношења по-

реске пријаве за 2022. годину (која се подноси најкасније до 15. маја 2023. године) пореска **пријава за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана подноси искључиво у електронском облику.**

Према образложењу предлагача Закона о изменама, увођење годишњег пореза на доходак грађана у режим **самоопорезивања** подразумева да физичко лице, уместо досадашње пореске пријаве на основу које је порески орган доносио решење и утврђивао пореску обавезу, подноси пријаву у којој ће исказати исте податке, али ће на основу њих, а према прописаним правилима, сам да обрачуна и плати пореску обавезу. У циљу олакшавања уноса података у пореску пријаву и израчунавања пореске обавезе Пореска управа ће унапред попунити пореску пријаву и исту доставити пореском обвезнику у електронском облику, преко портала Пореске управе, са исказаним подацима о приходима које је физичко лице остварило од исплатилаца прихода за које су пореском органу поднете одговарајуће пореске пријаве. Тако ће порески обвезник након подношења пореске пријаве одмах знати износ пореза који је у обавези да плати у законом прописаном року, што доводи до убрзања поступка утврђивања пореске обавезе и уштеде временског оквира утврђивања пореске обавезе, а елиминисаће употребу папирне форме образаца и значајно умањује трошкове свим странама у поступку (трошкови папира, доношења решења и ковертирања, трошкови слања путем поште, трошкови администрација пореског органа и др.). Циљ је да се пореским обвезницима значајно олакша попуњавање и подношење пријаве, а обвезницима и пореској администрацији смање трошкови, као и да се изврши наплата у краћем року, односно целокупни пословни процес подигне на значајно виши ниво ефикасности.

**ЈЕСТЕ ЛИ СЕ ВЕЋ ПРЕТПЛАТИЛИ НА ЧАСОПИС
„ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” ЗА ОВУ ГОДИНУ?**
011/ 2836-820, 011/2836-821, 011/2836-822
office@ingpro.rs

ЗПППА (мере у току пореске контроле) и члана 131. ЗПППА (мере привремене забране обављања делатности у току контроле) – што је усвојена допуна – порески инспектор може да изрекне усменим решењем када оцени да је наплата пореза угрожена.

5 Овлашћење министра финансија да правилником уреди поступак и начин унутрашње контроле у Пореској управи

Допуњен је члан 167. ЗПППА тако што је уређена функција унутрашње контроле и обезбеђен правни основ, односно законско овлашћење да поступак и начин обављања унутрашње контроле на предлог директора Пореске управе ближе уреди министар, при чему је у прелазним и завршним одредбама Закона о изменама прописано да ће наведени акт бити донет у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о изменама.

6 Нова кривична дела чија се радња састоји у недозвољеном промету опреме за фискализацију и рачуноводствених и других софтвера

Новим члановима 175а и 175б ЗПППА прописују се посебна кривична дела:

- недозвољени промет опреме за фискализацију и
- недозвољени промет рачуноводствених и других софтвера,

као и кривична санкција казне затвора од једне до пет година, и то за лице које, супротно прописима, неовлашћено производи, прерађује, продаје или ко набавља ради продаје, држи или преноси или ко посредује у продаји или куповини или на други начин неовлашћено ставља у промет електронске уређаје, опрему и софтвер који нису евидентирани у регистру произвођача електронских фискалних уређаја, односно рачуноводствене и друге софтвере за избегавање евидентирања промета, односно избегавање плаћања пореза. За та кривична дела одговорном лицу у правном лицу и предузетнику изриче се и мера безбедности забране вршења позива, делатности и дужности у трајању од једне до пет година, а електронски уређаји, опрема и софтвер, као и рачуноводствени и други софтвери који су предмет тих кривичних дела – одузимају се.

7 Допуна члана 182а ЗПППА

Став 1. члана 182а ЗПППА допуњен је тако да сада гласи (болдирана допуна):

„Ако порески обвезник у року од две године од дана правоснажности осуђујуће пресуде за прекршај из члана 177. ст. 1, 2, 3 и 5. овог закона учини исти прекршај, може му се, уз новчану казну, изрећи и заштитна мера забране вршења одређених делатности у трајању од шест месеци до три године.”

Подсећамо на то да је наведеним одредбама члана 177. ст. 1, 2, 3. и 5. ЗПППА прописано да:

- порески обвезник – правно лице или предузетник који не поднесе пореску пријаву, не обрачуна и не плати порез казниће се за прекршај новчаном казном у висини од 30% до 100% од износа дугованог пореза, утврђеног у поступку пореске контроле, а не мање од 500.000 динара за правно лице, односно 100.000 динара за предузетника;
- порески обвезник – правно лице или предузетник који не поднесе пореску пријаву, а обрачуна али не плати порез, казниће се за прекршај новчаном казном у висини од 20% до 75% од износа дугованог пореза, утврђеног у пореској контроли, а не мање од 400.000 динара за правно лице, односно 80.000 динара за предузетника;
- порески обвезник – правно лице или предузетник који поднесе пореску пријаву, али не плати порез, казниће се за прекршај новчаном казном у висини од 10% до 50% од износа дугованог пореза, утврђеног у пореској контроли, а не мање од 250.000 динара за правно лице, односно 50.000 динара за предузетника;
- порески обвезник – правно лице или предузетник који не поднесе пореску пријаву у случајевима када је законом прописано да се не спроводи самоопорезивање, или по налогу контроле, казниће се за прекршај новчаном казном из става 1. датог члана.

Осим тога, у члан 182а додат је и други став, који гласи:

„Ако одговорно лице у пореском обвезнику – правном лицу из става 1. овог члана, у року од две године од дана правоснажности осуђујуће пресуде за прекршај из члана 177. ст. 1, 2, 3. и 5. овог закона учини исти прекршај, може се, уз новчану казну, изрећи и забрана одговорном лицу да врши одређене послове у трајању од шест месеци до три године.”

ПС

Закон о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама

У „Службеном гласнику РС” бр. 138/2022 објављен је Закон о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (даље: Закон о изменама). Према образложењу предлагача Закона о изменама, имајући у виду да су у Закону о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (даље: Закон) и у Закону о електронском фактурисању наведена различита значења истих појмова, потребно је да се у циљу усаглашавања са Законом о електронском фактурисању изврше измене Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама. Поред тога, а полазећи од предмета уређивања Закона о електронском фактурисању, извршено је и термилошко усклађивање два закона у смислу усклађивања термина и израза из Закона са терминима и изразима из Закона о електронском фактурисању.

Усвајањем измена и допуне Закона отклониће се непотребна различита тумачења и евентуалне нејасноће у примени Закона у пракси. У том смислу:

1. Брише се став 2. члана 1. Закона, у ком је било наведено да се тим законом уређује регистровање фактура и других захтева за исплату издатих од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници.

2. Досадашњи став 3. члана 1. Закона постаје став 2, који се уједно мења тако што се истиче да се тим законом не уређује више регистровање и достављање електронских фактура и других захтева за исплату у електронском облику у систему електронских фактура, већ евидентирање тих електронских фактура и других захтева за исплату у електронском облику у Централном регистру фактура (даље:

ЦРФ), издатих од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници, а на основу података добијених из Система електронских фактура (даље: СЕФ).

3. У члану 2. Закона измењене су дефиниције појмова „електронска фактура” и „Систем електронских фактура” у том смислу да се за потребе дефинисања тих појмова упућује на њихове дефиниције из закона који уређује електронско фактурисање.

4. Члан 2. став 1. тачка 11) Закона допуњен је тако што је прецизирано да се у ЦРФ евидентирају искључиво електронске фактуре издате од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и привредних субјеката, односно између субјеката јавног сектора, у којима су субјекти јавног сектора дужници, а на основу података добијених из СЕФ-а.

5. У члану 3. став 3. тачка 4) Закона дошло је до усаглашавања са прописима који уређују електронско фактурисање тако што се одређени рокови за измирење новчаних обавеза рачунају не више од датума регистровања електронске фактуре у СЕФ-у, већ од дана издавања исте преко СЕФ-а.

6. У члану 4а Закона прецизирано је да министар финансија Републике Србије ближе уређује начин и поступак евидентирања само електронских фактура у ЦРФ.

Извршене измене закона ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, дакле 20. 12. 2022 .

Редакција

Измена Уредбе о критеријумима за паушално опорезивање

У „Службеном гласнику РС” бр. 141/2022 од 23. децембра 2022. године објављена је Уредба о измени Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности, која је ступила на снагу наредног дана од дана објављивања (у суботу 24. децембра 2022. године).

Једина измена извршена је у члану 6. став 1. Уредбе, а састоји се у томе што је продужен за још једну годину период примене ограничења повећања пореске основице – највише до 10% годишње у случају када се износ основице повећа у односу на износ утврђен за претходну годину. Другим

речима, у случају да се као резултат промене начина утврђивања паушалног пореза утврђени износ основице повећа за више од 10% у односу на износ утврђен за претходну годину, примењиваће се повећање од 10% годишње док износ обавезе не достигне износ који је у складу са новим начином обрачуна закључно за 2023. годину.

Став 2. истог члана Уредбе остаје непромењен, што значи да ће се повећање обавезе веће од 10% применити у случају када је резултат промена шифре делатности, општине и/или места на ком је обвезник регистрован.

Редакција

Измене и допуне Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја

У „Службеном гласнику РС” бр. 141/2022 од 23. децембра 2022. године објављена је Уредба о изменама и допунама Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја (даље: Уредба о изменама), којом је:

1. прописан још један изузетак од обавезе евидентирања преко фискалног уређаја;
2. продужен рок у ком обвезници фискализације који се баве продајом добара и услуга на пијачним тезгама и сличним објектима немају обавезу евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја.

Уредба о изменама ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, што значи 31. децембра 2022. године.

У члану 2. Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја (даље: Уредба) додата је тачка 3), којом је прописано да се делатностима за које не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја сматрају и делатности пружања маркетиншких услуга у малопродајном објекту

Састављање, достављање и јавно објављивање финансијских извештаја за 2022. годину

Увод

Састављање и достављање финансијских извештаја за 2022. годину врши се у складу са одредбама:

- Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: **Закон**),
- Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Сл. гласник РС” бр. 142/2020 и 139/2022 – даље: **Правилник**) и
- Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник о форми финансијских извештаја**).

Редовни годишњи финансијски извештаји за 2022. годину састављају се по истим правилима као и за претходну, 2021. годину, с обзиром на то да се подзаконски акти којима је уређено састављање образаца нису мењали. Што се тиче јавног објављивања истих, извршене су измене у Правилнику које се односе на финансијске извештаје које достављају пружаоци рачуноводствених услуга који нису уписани у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга. Та проблематика појашњена је у поглављу 15 овог чланка под називом „Поступање са финансијским извештајима и документацијом која је достављена супротно Закону”.

1 Обвезници састављања финансијских извештаја

Полазећи од одредби члана 4. Закона, обвезници састављања и јавног објављивања годишњих финансијских извештаја су:

1) правна лица:

- привредна друштва,
- Народна банка Србије,
- банке, платне институције, институције електронског новца,
- друштва за осигурање и друштва за реосигурање,

- даваоци финансијског лизинга,
 - пензијски фондови и друштва за управљање доброволним пензијским фондовима,
 - инвестициони фондови и друштва за управљање инвестиционим фондовима,
 - берзе и брокерско-дилерска друштва,
 - Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности,
 - факторинг друштва,
 - задруге,
 - установе које обављају делатност ради стицања добити и
 - правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе наведеног закона;
- 2) друга правна лица** – правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини оствареним приходима на тржишту или по основу учлањења, при чему се иста не оснивају ради стицања добити, и то:
- политичке организације,
 - синдикалне организације са својством правног лица,
 - фондације и задужбине,
 - удружења,
 - коморе,
 - цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности и
 - друге организације организоване по основу учлањења;
- 3) предузетници** који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;
- 4) правна лица и други облици организовања** које је правно лице основало у иностранству, ако за њих прописима тих држава није утврђена обавеза вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја;
- 5) огранци и други организациони делови** правних лица са седиштем у иностранству који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

Опис/обвезници	Износ
Достављање коригованог годишњег финансијског извештаја (уз документацију)	Накнада за објављивање документације + основна накнада за финансијске извештаје
Достављање коригованог консолидованог годишњег финансијског извештаја (уз документацију)	
Неблаговремено достављање документације	Основна накнада + 3.000 динара
Замена редовног финансијског извештаја и документације	Основна накнада за финансијске извештаје + основна накнада за документацију
Замена консолидованог финансијског извештаја и документације	Основна накнада за консолидоване финансијске извештаје + основна накнада за документацију

17.3 Остале накнаде

- Достављање ванредног финансијског извештаја – 500,00 динара.
- Замена статистичког извештаја – 1.000,00 динара.
- За обраду и јавно објављивање консолидованог годишњег финансијског извештаја и документације веће групе правних лица, које доставља изузето поседовано матично правно лице (у складу са чланом 32. став 4. тачка 5) Закона о рачуноводству), накнада износи 3.500,00 динара.
- За обраду и јавно објављивање добровољне ревизије (у складу са чланом 17. став 3. Правилник о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја, добровољна ревизија доставља се уз захтев за јавно објављивање, на обрасцу прописаном

од стране Регистратора) накнада износи 2.500,00 динара.

18 Одговорност и усвајање финансијских извештаја

Чланом 43. Закона и даље је прописана колективна одговорност за финансијске извештаје, уз новину у односу на старо решење да свако од набројаних лица одговара за свој део посла у складу са надлежностима које су му законом и интерном регулативом додељене.

Дакле, финансијске извештаје усваја скупштина или други надлежни орган правног лица, односно предузетник.

Законски заступник, орган управљања и надзорни орган правног лица у складу са законом, односно предузетник, **као и лице одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, односно лице које је пружалац рачуноводствених услуга одредио као одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја тог правног лица или предузетника**, делујући у оквиру надлежности које су им законом и интерном регулативом правног лица, односно предузетника додељене, колективно су одговорни за истинито и поштено приказивање:

- 1) редовног годишњег финансијског извештаја и годишњег извештаја о пословању;
- 2) консолидованог годишњег финансијског извештаја и консолидованог годишњег извештаја о пословању.

ПС

Редакција

Разврставање правних лица, предузетника и групе правних лица према величини

Увод

Обим редовних годишњих финансијских извештаја за 2022. годину одређује се на основу разврставања које је извршено на основу податка из редовних годишњих финансијских извештаја за

2021. годину. На основу податка из финансијских извештаја за 2022. годину правна лица и предузетници разврставају се у микро, мала, средња или велика, при чему утврђену величину користе за наредну 2023. годину.

за разврставање, већ има различите показатеље по сваком од критеријума, разврстава се према следећем:

- у малу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–мало–микро или средње–мало–микро;
- у средњу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–средње–мало или велико–средње–микро.

За прерачунавање девизних износа у динарску противвредност примењује се званичан средњи курс динара који утврђује НБС, а важи на датум биланса консолидованог годишњег финансијског извештаја.

Закључак

С обзиром на то да се годишњи финансијски извештаји достављају електронским путем, коришћењем Посебног информационог система Агенције, обвезници неће морати самостално да израчунавају параметре за разврставање јер ће то урадити систем. Једина њихова обавеза биће да на одгова-

рајуће место у захтеву за јавно објављивање годишњег финансијског извештаја упишу величину у коју су разврстани.

Због тога што су овај чланак и овај број часописа припремљени за објављивање пре 31. децембра 2022. године нисмо исказали прерачунате граничне вредности за разврставање у динарску противвредност.

Такође, Агенција за привредне регистре на службеној страници, у оквиру Регистра финансијских извештаја, у јануару месецу објављује „Упутства за достављање финансијских извештаја”, у којима су на располагању правила рачунске и логичке контроле финансијских извештаја, врсте извештаја за дату годину и њихова садржина, разврставање правних лица и предузетника и група правних лица, замена јавно објављених финансијских извештаја и документације, видео и корисничка упутства за са-стављање и достављање извештаја, као и преглед рокова за достављање финансијских извештаја.

Редакција

Завршна књижења и обрачуни у поступку израде завршног рачуна

Овај чланак представља подсетник у вези са активностима које већина обвезника примене Закона о рачуноводству предузима при изрази завршног рачуна. За сваку од тих активности, које су притом детаљније појашњене у неком од бројева нашег часописа, читаоце упућујемо на конкретан број часописа за додатна појашњења и анализу конкретне проблематике.

Овај подсетник има 20 тачака:

1. Попис;
2. Усаглашавање потраживања и обезвређење или отпис истих;
3. Отпис застарелих обавеза;
4. Укалкулисавање трошкова;
5. Испорука добара у 2022. години, а постизање продајног паритета у 2023. години;
6. Временска разграничења прихода и расхода;
7. Обрачун амортизације и процена корисног века средстава;
8. Провера накнадних издатака у вези са непокретностима, постројењима и опремом;
9. Процене фер вредности и ревалоризација;
10. Обезвређење дугорочне и краткорочне имовине;
11. Расходовање имовине;
12. Стална средства која се држе за продају;
13. Курсирање монетарних ставки;
14. Резервисања;
15. Рекласификација ставки;
16. Корекције грешака;
17. Обрачун производње односно степена довршености пружених услуга;
18. Обрачун (процена) текућег пореза на добит;
19. Обрачун одложених пореза;
20. Утврђивање резултата пословања.

20 Утврђивање резултата пословања

На крају године, после свих извршених књижења расхода (класа 5) и прихода (класа 6), поређењем остварених прихода и расхода утврђује се резултат пословања пре опорезивања, тј. разлика између прихода и расхода пре коначног обрачуна пореза на добит. Ако су приходи већи од расхода, та разлика представља добит пре опорезивања. Обрнуто, ако су расходи већи од прихода, та разлика представља губитак пре опорезивања. Расходи и приходи на крају године преносе се са рачуна класе 5 (преко рачуна 599) и са рачуна класе 6 (преко рачуна 699) на класу 7, где се преко рачуна 710, 711 и 712 преносе на рачун 720, на ком се утврђује и исказује добит, односно губитак пре опорезивања.

Приликом утврђивања пословног резултата треба извршити и књижења по следећем редоследу:

- прво се утврђује износ обавезе пореза на добит, који се у пословној години покрива из добити и књижи на терет рачуна 721;
- затим се утврђују одложени порески расходи и приходи периода у складу са МРС 12, односно одељком 29 МСФИ за МСП (по том основу врши се књижење на терет или у корист рачуна 722 – *Одложени порески расходи и приходи периода*);
- на крају године, приликом утврђивања резултата пословања, треба извршити покриће исплата извршених у току године на име личних примања послодавца, које су прокњижене на терет рачуна 723, при чему се на том рачуну књижи узимање из имовине и коришћење услуга привредног друштва од стране власника привредног друштва – физичког лица за његове приватне потребе, које се опорезује као приход од капитала у складу са чланом 61.

став 1. тачка 4) Закона о порезу на доходак грађана (основица за порез је бруто приход, а стопа пореза је 15%, као приликом исплате дивиденде, односно међудивиденде), али се такође књижи и узимање предузетника из пословне имовине у току године;

■ након извршених свих књижења расхода (класа 5) и прихода (класа 6), као и књижења на терет рачуна 721, 722 и 723, могуће је утврдити нето добит или нето губитак.

Остварена добит која није распоређена преноси се на крају обрачуноског периода у корист рачуна 341 – *Нераспоређена добит текуће године*. Приликом отварања пословних књига на почетку наредне пословне године, стање са датог рачуна преноси се на рачун 340 – *Нераспоређена добит ранијих година*. Расподела нераспоређене добити из ранијих година (рачун 340) врши се у наредној години.

Остварени губитак на крају обрачуноског периода преноси се на терет рачуна 351 – *Губитак текуће године*. Губитак текуће године који је исказан на рачуну 351 приликом отварања књига за наредну годину преноси се на рачун 350 – *Губитак ранијих година*, и покрива у наредној години уколико друштво има нераспоређене добити из претходних година. Целокупни губитак из текуће и непокривени губитак из претходних година, по Контном оквиру, исказује се у групи рачуна 35 – *Губитак* (није потребно посебно књижити део губитка изнад висине капитала на посебном рачуну).

Детаљније разматрање утврђивања резултата пословања објављена су у чланку „Утврђивање резултата пословања за 2021. годину” у броју 1/2022, на стр. 28, и сходно се примењују и приликом утврђивања резултата за 2022. годину.

ПС

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене уставе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Ка-лендар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За информације и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја или поверавање тих послова повезаном лицу

Ближи се 1. јануар 2023. године, као датум када пружаоци рачуноводствених услуга морају да буду уписани у Регистар како би наставили и даље да се баве повереним им пословима: вођењем пословних књига и састављањем финансијских извештаја за своје клијенте – правна лица и предузетнике који те послове не раде самостално (немају своју сопствену службу рачуноводства). То је уједно и узрок свеприсутне напетости код пружалаца рачуноводствених услуга који из ових или оних разлога још увек нису уписани у Регистар, али и очигледне конфузије која је настала и код обвезника који самостално воде послове књиге, па је све то уједно и повод за настанак овог чланка.

1 Лица која воде пословне књиге и састављају финансијске извештаје

У складу са чланом 15. Закона о рачуноводству правно лице, односно предузетник општим актом уређује школску спрему, радно искуство и остале услове за лице које је одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја. **Дата одредба односи се на обвезнике који вођење пословних књига не поверавају рачуноводственој фирми (пружаоцу рачуноводствених услуга), већ лицу запосленом код обвезника.**

Дакле, обавеза уређивања наведених питања општим актом односи се само на правна лица и предузетнике који имају сопствену службу за рачуноводство, који те послове не поверавају рачуноводственим фирмама. У случају поменутих правних лица и предузетника, Законом нису прописани услови које неко физичко лице мора да испуњава да би му неко поверио вођење пословних књига. Иако то питање никада није ни било спорно, чињеница је да још увек постоје рачуновође које су у заблуди у погледу „лиценце“ или „сертификата“ за вођење пословних књига.

Наиме, вођење пословних књига од стране физичких лица Законом о рачуноводству апсолутно није условљено на било који начин, већ о томе одлучује искључиво правно лице, односно предузетник који их ангажује.

Суштина је у томе да правно лице, односно предузетник интерним актом утврђује услове које би требало да испуни лице којем се поверава вођење пословних књига. Уколико неко правно лице интерним актом дефинише да је за вођење пословних књига неопходно нпр. поседовање високе школске спреме, неког сертификата, одређени број година искуства на истим или сличним пословима, познавање страног језика и сл., онда је то интерна ствар тог правног лица, али и даље се ради о одлуци управе тог правног лица (или одлуци предузетника) у коју се Закон о рачуноводству „не меша“, односно тај закон не диктира никакве услове.

Обавеза поседовања професионалног звања прописана је Законом о рачуноводству – у члану 18. за пружаоце рачуноводствених услуга, дакле правна лица и предузетнике који се као претежном делатношћу баве управо вођењем пословних књига и сачињавањем финансијских извештаја за ДРУГЕ – правна лица и предузетнике који су им поверили те послове (јер их не обављају самостално). Управо прописивање обавезе поседовања професионалног звања за једног запосленог у рачуноводственој фирми јасан је доказ да осталим рачуновођама који су запослени код правних лица или предузетника који се баве свим другим делатностима на пословима вођења пословних књига такво професионално звање апсолутно није никакав услов за обављање посла. Наглашавамо да се овде ради о рачуновођама који су запослени у правним лицима, односно код предузетника који се не баве пружањем рачуноводствених услуга, већ производњом, трговином итд.

Као додатни податак, али и средство за смирење свим рачуновођама који су запослени код правних

статус нпр. придруженог, или у ком је учешће у капиталу 10% или 15%.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00548/2020-04 од 22. 12. 2021. године:

Имајући у виду наведено, према мишљењу Министарства финансија – Сектора за финансијски систем број 01-00-00548/2020-04 од 6. јула 2021. године, ЗОР не ограничава правна лица (у конкретном случају, друштво регистровано у Србији), која послују у Републици Србији, да послове који се односе на вођење пословних књижа и састављање финансијских извештаја повере повезаном лицу које нема седиште у Републици Србији, али искључиво под условом да се то правно лице налази у оквиру ируће (зависно, или матично правно лице), којој припада и домаће правно лице (друштво) које је то послове поверило.

[...]

Следи наведеном, порески обвезници дужни су да воде пословне књиже и евиденције ради опорезивања, у складу са пореским законом.

Порески обвезник – правно лице дужан је да, на захтев Пореске управе и у року који она одреди, достави пословне књиже и евиденције које у ино-

странику воде лица над којима порески обвезник има контролу или утицај, односно оверене прејисе.

Порески обвезник који врши обраду и унос података у пословне књиже на рачунару дужан је да, на захтев Пореске управе, обезбеди извод података на медију који Пореска управа назначи, као и да омогући Пореској управи ипоступи увид у рачуноводствени систем кроз документацију, а када је неопходно и кроз ипоступ хардверу и софтверу.

Такође, порески обвезник који врши обраду и унос података у пословне књиже на рачунару, односно који електронски обрађује податке, а поверили су вођење и чување тих података у електронском облику повезаном правном лицу у другој држави, дужни су да омогуће ипоступи пореском органу до електронски вођених пословних књижа и евиденција, њихово чување у одговарајућем облику који омогућава инспекцијски преглед у разумном времену.

Дакле, у случају поверавања вођења пословних књижа или појединих рачуноводствених послова повезаном лицу из иностранства, потребно је имати у виду да постоји обавеза омогућавања приступа рачуноводственим евиденцијама пореском органу у разумном року, тј. року који одреди порески орган.

ПС

Редакција

Рачуноводствено евидентирање исправке материјално значајних и безначајних грешака

Грешке из претходног периода представљају изостављене или погрешно исказане податке из финансијских извештаја за један или више периода који проистичу из неупотребљавања или погрешне употребе поузданих информација. Евидентирање исправке грешака зависи од њихове материјалности.

Увод

У зависности од рачуноводственог оквира који обвезник примењује исправка рачуноводствених грешака врши се у складу са:

- Међународним рачуноводственим стандардом – МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке,

- одељком 10 Рачуноводствене политике, процене и грешке Међународног стандарда финансијског извештавања за мале и средње ентитете („Сл. гласник РС” бр. 83/2018 – даље: МСФИ за МСП) и
- чланом 10. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020).

1 Појам и врсте грешака

Грешке из претходног периода представљају изостављене или погрешно исказане податке из финансијских извештаја за један или више периода који проистичу из неупотребљавања или погрешне

Даље је неопходно сагледати утицај на порески биланс за 2021. и 2022. годину:

Ред. бр.	Порески биланс	2021.		2022.	
		Урађено	Требало	Без корекције грешке	Са корекцијом грешке
1.	Добитак пословне године	375.000	350.000	400.000	375.000
20.	Укупан износ амортизације исказан у финансијским извештајима	125.000	150.000	150.000	175.000
21.	Укупан износ амортизације која се признаје за пореске сврхе	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
69.	Пореска основица – опорезива добит	400.000	400.000	450.000	450.000

Грешка у обрачуна рачуноводствене амортизације у 2021. години није имала утицај на утврђивање пореске основице (опорезиве добити) јер је пореска амортизација обрачуната у износу који је нижи од рачуноводствене (и грешком обрачунате и да је била исправно обрачуната), па је тај износ био признат у пореске сврхе.

Расход који је исказан на рачуну 592 у 2022. години, услед корекције грешке из 2021. године, није порески признат расход у пореском билансу за 2022. годину, па је износ корекције (25.000 динара) додат на ред. бр. 20 ПБ-1 (тако да је укупан износ

исказан на том редном броју 175.000 динара и чине га рачуноводствена амортизација за 2022. годину у износу од 150.000 динара, исказана на рачуну 540, као и износ исправке грешке из прошле године у износу од 25.000 динара, исказан на рачуну 592). Наиме, у случају када се по основу исправке грешке исказује расход на рачуну 592 – грешка у обрачуна рачуноводствене амортизације није утицала на исказивање амортизације која се признаје у пореске сврхе за 2021. годину, а тај неутрални ефекат на порески биланс мора да буде задржан и у 2022. години.

Редакција

Електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у

Субјекти приватног сектора и добровољни корисници Система електронских фактура (даље: СЕФ) имају обавезу електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а, у складу са одредбама члана 4. Закона о електронском фактурисању (ЗЕФ), почев од 1. 1. 2023. године.

Изменама и допунама Закона о електронском фактурисању из децембра 2022. године дошло је до промене круга лица која имају обавезу електронског обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у у односу на иницијално усвојене одредбе члана 4. ЗЕФ-а, а измењен је и начин на који се то евидентирање врши. С тим у вези, и у Интерном техничком упутству (верзија од 5. децембра 2022) извршена су ажурирања. Стога је потребно да се наведена тема (обрађена и у броју 11/2022) поново презентује узимајући у обзир горенаведене измене.

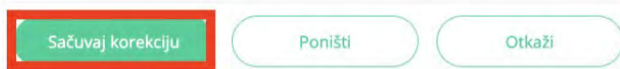
Чланом 4. ЗЕФ-а прописано је следеће:

■ Став 1: обавезу електронског евидентирања обрачуна пореза на додату вредност у систему електронских фактура има порески дужник у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, који је обвезник пореза на додату вредност, као и ЛИЦЕ КОЈЕ НИЈЕ ОБВЕЗНИК ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ – СУБЈЕКТ ЈАВНОГ СЕКТОРА И ДОБРОВОЉНИ КОРИСНИК СИСТЕМА ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА, осим:

- 1) обвезника пореза на додату вредност за промет добара и услуга које је извршио, укључујући и примљени аванс за тај промет, за који издаје електронску фактуру у складу са поменутим законом,
- 2) пореског дужника за увоз добара.

■ Став 2: за промет на мало и примљени аванс за промет на мало који врши обвезник пореза на додату вредност, у складу са законом којим се уређује

Одабиром опције „Коригуј” корисник може да изврши измене у постојећој збирној евиденцији ПДВ-а, с тим што унете измене потврђује одабиром опције „Сачувај корекцију”.

Након тога, систем ће креирати нову збирну евиденцију са истим бројем обрачуна у статусу „евидентирано”, али ће такође нову евиденцију повезати са претходном верзијом или верзијама исте евиденције пре унетих измена. Одабиром опције „Листа верзија документа” корисници могу да добију преглед актуелне и свих претходних верзија једне збирне евиденције ПДВ-а.

4 Казнене одредбе

Чланом 18. ЗЕФ-а прописани су прекршај и новчана казна ако обвезник **не евидентира ПДВ електронски** у складу са чланом 4. ЗЕФ-а, и то:

- новчана казна у износу од 200.000 до 2.000.000 динара за субјекат приватног сектора, односно јавно предузеће;
- новчана казна од 50.000 до 150.000 динара за одговорно лице правног лица – субјекат приватног сектора, односно јавног предузећа;
- новчана казна од 50.000 до 500.000 динара за предузетника – субјекат приватног сектора.

С обзиром на да је посебна обавеза електронског евидентирања обрачуна ПДВ-а за сада само једна додатна евиденција, која нема никаквог утицаја на евиденције које се обавезно воде у складу са Законом о ПДВ-у и Правилником о ПДВ-у (ПОПДВ образац и пореска пријава за ПДВ), чињеница да начин вођења (попуњавања) те евиденције још увек није прецизиран односно доречен не треба да забрињава обвезнике. Неупитно је да морају да испуне своје обавезе у вези са евидентирањем ПДВ-а у СЕФ-у у ситуацијама када је то потребно да се учини, али евентуалне грешке које се поткраду приликом евидентирања могу накнадно да се исправе, односно да се изврши корекција.

Мр Јован Чанак

Састављање и достављање тромесечних извештаја јавних предузећа о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања за 2022. годину

Увод

Министар привреде у складу са својим овлашћењима, сходно члану 63. став 4. Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016 и 88/2019 – даље: Закон о ЈП), донео је Правилник о изменама и допунама Правилника о обрасцима тромесечних извештаја о реализацији годишњег, односно трогодишњег програма пословања јавних предузећа (даље: **Правилник о изменама и допунама Правилника**), који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 131/2021 од 30. 12. 2021. године и ступио је на снагу наредног дана од дана објављивања, тј. 31. 12. 2021. године. Од ступања на снагу Правилника о обрасцима тромесечних

извештаја о реализацији годишњег, односно трогодишњег програма пословања јавних предузећа („Сл. гласник РС” бр. 36/2016 – даље: Правилник) јавна предузећа имају обавезу да састављају тромесечни извештај о реализацији годишњег односно трогодишњег програма пословања **кумулятивно**, следствено члану 63. Закона о ЈП, и то у року од **тридесет дана** од дана истека тромесечја. Обавеза састављања тромесечних извештаја, према члану 1. Правилника, односи се на:

1. јавна предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће);
2. друштва капитала из члана 3. став 2. т. 1) и 2) Закона о ЈП, попут друштва с ограниченом одго-

Закључак

У контексту одредби Закона о ЈП јасно је да јавно предузеће чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, поред осталог, има одређене обавезе према тим оснивачима. Будући да се јавно предузеће оснива са задатком да обавља делатност од општег интереса, а оснива се капиталом поменутих оснивача, онда је сасвим логично и оправдано да су уграђене у Закон о ЈП и одредбе које јавно предузеће има према оснивачу. У том смислу члановима 59–62. Закона о ЈП прописано је да су јавна предузећа **дужна да доносе дугорочни и средњорочни програм пословања**, чији је садржај прописан, као и рок усвајања тих програма, од стране Владе, надлежног органа аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе. Да би се пратило остварење наведених програма пословања, прописане су одредбе у члановима 63–66. Закона о ЈП, којима се обавезују јавна предузећа да састављају тромесечне извештаје о

праћењу реализације годишњег односно трогодишњег програма пословања.

Измењени обрасци у Правилнику о изменама и допунама Правилника, по нашем мишљењу, постају транспарентнији у односу на претходне, што у сваком случају представља основ за доношење исправнијих одлука, у ком смеру треба предузимати пословне активности за повећање ефективности и ефикасности пословања јавних предузећа. Да подсетимо, **ефективност** подразумева захтев да се најпре изврши избор правих циљева, а потом да се коришћењем расположивих ресурса оствари максимална реализација изабраних циљева, док **ефикасност** представља захтев да се реализација одређеног степена изабраних циљева оствари уз најмање коришћење расположивих ресурса, односно уз највећу рационалност њихове употребе. Сасвим је логично и пожељно да се и менаџмент јавних предузећа придржава поменутих начела у оквиру обављања послова и задатака који проистичу из њихове надлежности.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франк), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За више информација пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Правилник о поступку, начину, роковима, садржају и облику пријаве којом порески обвезник пријављује пословни простор и пословне просторије у којима складишти, односно смешта добра, као и простор и просторије у којима обавља делатност

Напокон је донет правилник за примену чл. 25. ст. 1. т. 1) Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002, 84/2002, 23/2003... 144/2020, 96/2021 и 138/2022 – даље: ЗПППА). Наиме, изменама и допунама наведеног члана ЗПППА из 2019. године („Сл. гласник РС” бр. 86/2019) прецизирана је обавеза пореског обвезника да у прописаном року поднесе пријаву за регистрацију Пореској управи, осим обвезника за чију је регистрацију, односно упис у регистар надлежна Агенција за привредне регистре, као и да пријави све касније измене података у пријави који се не пријављују Агенцији за привредне регистре, укључујући и **податке о свим пословним просторима и пословним просторијама у којима складишти односно смешта добра, као и о просторима и просторијама у којима обавља делатност коју пријављује Пореској управи, осим ако су у складу са поменутим законом и другим прописима ти подаци већ достављени Пореској управи.**

Сходно ст. 3. истог члана (додатом изменама и допунама из 2019. године) акт којим се уређују поступак, начин, рокови, садржај и облик пријаве (даље: евиденциона пријава) којом порески обвезник пријављује пословни простор и пословне просторије, односно простор и просторије из ст. 1. т. 1) тог члана, доноси министар на предлог директора Пореске управе. Тај акт требало је да буде донет у року од шездесет дана од дана ступања на снагу Закона о изменама и допунама ЗПППА из 2019. године (ступио је на снагу 14. 12. 2019. године). Међутим, на основу датог овлашћења министар финансија је тек у децембру 2022. године донео Правилник о поступку, начину, роковима, садржају и облику пријаве којом порески обвезник при-

јављује пословни простор и пословне просторије у којима складишти, односно смешта добра, као и простор и просторије у којима обавља делатност (даље: Правилник), који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 139/2022 од 16. 12. 2022. године, ступио је на снагу 24. 12. 2022, а примењује се од наредног дана по истеку тридесетог дана од дана ступања на снагу.

1 Одредбе Правилника

Сходно чл. 1. ст. 2. Правилника, **пословним простором и пословним просторијама** у којима се складиште односно смештају добра, као и простором и просторијама у којима се обавља делатност, у смислу тог правилника, **сматрају се све врсте отворених, затворених и других простора и просторија који се користе у сврху обављања делатности, као и отворених, затворених и других простора и просторија у којима или на којима порески обвезник складишти односно смешта добра.**

Основ за коришћење простора и просторија може да буде не само власништво већ и право закупа, право подзакупа, право коришћења и сл. Сада је експлицитно дефинисано да се **пријављују и отворени простори** (нпр. приликом складиштења угља, дрва, грађевинског материјала и сл.). Такође, ирелевантно је да ли се простори и просторије само **повремено или стално користе**, као и да ли се користе за регистровану или споредну делатност. Дакле, **битно је да се простор и просторија користе**, што значи да се за напуштене просторе, који се уопште не користе, евиденциона пријава не подноси.

сно пословној просторији у којима се складишти, односно смештају добра, као и у простору и просторији у којима се обавља делатност (у складу са прописом којим се уређује класификација делатности према делатности које се обављају у пословном простору и пословној просторији);

■ под редним бројем 2.10. Величина пословног простора, односно пословне просторије у којима се складишти, односно смештају добра, као и простора и просторије у којима се обавља делатност (изражава се у m^2 , m^3 , литрима);

■ под редним бројем 2.11. Датум описивања коришћења пословног простора, односно пословне просторије у којима се складишти, односно смештају добра, као и простора и просторије у којима се обавља делатност;

■ под редним бројем 2.12. Контакт телефон у пословном простору, односно пословној просторији у којима се складишти, односно смештају добра, као и у простору и просторији у којима се обавља делатност;

■ под редним бројем 2.13. Основ коришћења пословног простора, односно пословне просторије у којима се складишти, односно смештају добра, као и простора и просторије у којима се обавља делатност (право власништва, право закупа, право подзакупа, право коришћења);

■ под редним бројем 2.14. Подаци о закуподавцу (ПИБ/ЈМБГ, назив/име и презиме власника пословног простора, односно пословне просторије у којима се складиште односно смештају добра, као и простора и просторије у којима се обавља делатност);

■ под редним бројем 2.15. Подаци о периоду закупа, односно подзакупа пословног простора, односно пословне просторије у којима се складишти, односно смештају добра, као и простора и просторије у којима се обавља делатност.

Образац ЕП ИПП – Пријава за евидентирање пословног простора и пословних просторија у којима се складишти, односно смештају добра, као и простора и просторија у којима порески обвезник обавља делатност одштампан је уз Правилник и чини његов саставни део.

3 Казнене одредбе

Чл. 176а ст. 2. ЗПППА прописано је да ће се казнити затвором од три месеца до три године и новчаном казном онај ко складишти односно смешта добра у просторима и просторијама о којима није обавестио Пореску управу. За то кривично дело одговорном лицу у правном лицу и предузетнику изриче се и мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности у трајању од једне до пет година, при чему се роба одузима.

Такође, у чл. 179. ЗПППА прописани су следећи прекршаји:

■ Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не достави Пореској управи податак о свим пословним просторима и пословним просторијама у којима складишти односно смешта добра, као и о просторима и просторијама у којима обавља делатност коју пријављује Пореској управи, осим ако су, у складу са тим законом и другим прописима, поменути подаци већ достављени Пореској управи (ст. 1. т. 1а). За наведени прекршај казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара, а предузетник новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

■ Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако Пореској управи не пријави све касније измене података у пријави за регистрацију, односно упис у регистар, укључујући и податак о свим пословним просторима и пословним просторијама у којима складишти односно смешта добра, као и о просторима и просторијама у којима обавља делатност коју пријављује Пореској управи, осим ако су, у складу са наведеним законом и другим прописима, ти подаци већ достављени Пореској управи (ст. 7. т. 1). Предвиђена казна за одговорно лице у правном лицу је од 10.000 до 20.000 динара, а за предузетника од 15.000 до 150.000 динара.

ПС

WWW.PROPISI.NET

Осврт на најновије мишљење Министарства финансија у вези са „Фитпас“ чланарином

Након објаве најновијег мишљења Министарства финансија бр. 011-00-900/2022-04 од 1. 12. 2022. године (даље: Мишљење) у вези са ПДВ третманом и фискализацијом „Фитпас“ (енг. *FitPass*) чланарине, унета је још већа несигурност код обвезника фискализације у погледу (не)обавезности фискализације промета правним лицима. У овом тренутку више и не тако ново правило Закона о фискализацији („Сл. гласник РС” бр. 153/2020, 96/2021 и 138/2022 – даље: ЗФ) о обавези фискализације промета извршеног правним лицима и предузетницима у малопродајном објекту – и даље изазива бројне недоумице. Уместо да својим мишљењима допринесе већој правној сигурности, „кристалисању” примене правила у пракси и уједначеном поступању, Министарство финансија својом недоследношћу у тумачењу прописа изазива још већу забуну.

У таквим околностима незавидна је и позиција саветника, јер савет дат данас са ослонцем на неко од постојећих мишљења, колико већ сутра може да постане потпуно супротан неком новом мишљењу Министарства. Као што смо једном приликом истакли, једино решење је да обвезници фискализације у сваком конкретном случају (за сваку конкретну делатност) поднесу захтев за мишљење Министарству финансија. Колико је такво поступање целисходно (а у крајњој линији и исплативо), с обзиром на то да извор права треба да буду прописи, а не мишљења надлежних органа, непотребно је и истицати.

У наставку преносимо у целости поменуто мишљење:

Одредбама члана 3. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС” бр. 84/04, 86/04 – исправка, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 – др. закон, 142/14, 83/15, 108/16, 113/17, 30/18, 72/19 и 153/20 – у даљем тексту: ЗПДВ) прописано је да су предмет оспоривања ПДВ испорука добара и пружање услуга (у даљем тексту: промет добара и услуга) које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику.

Промет добара, у смислу овог закона, а у складу са одредбом члана 4. став 1. ЗПДВ, је пренос права располагања на телесним стварима (у даљем тексту: добра) лицу које тим добрима може располагати као власник, ако овим законом није drukчије одређено.

Према одредби члана 5. став 1. ЗПДВ, промет услуга, у смислу овог закона, су сви послови и радње у оквиру обављања делатности који нису промет добара из члана 4. овог закона.

Према члану 7а став 1. ЗПДВ, вредносни ваучер, у смислу овог закона, је инструмент за који постоји обавеза да се прихвати као накнада или део накнаде за испоруку добара или пружање услуга, ако су добра која се испоручују, односно услуга које се пружају или идентични појединачних испоручилаца тих добара, односно пружалаца тих услуга и услови уговорене вредносног ваучера назначени на самом вредносном ваучеру или повезаној документацији (у даљем тексту: вредносни ваучер).

Вредносни ваучер може бити једнонаменски и вишенаменски (члан 7а став 2. ЗПДВ).

Једнонаменским вредносним ваучером из става 2. овог члана сматра се вредносни ваучер за који су место испоруке добара, односно место пружања услуга на које се вредносни ваучер односи и износ ПДВ који се за промет тих добара, односно услуга обрачунава и плаћа у складу са овим законом познати у тренутку издавања вредносног ваучера (члан 7а став 3. ЗПДВ).

Вишенаменски вредносни ваучер из става 2. овог члана је вредносни ваучер који није једнонаменски вредносни ваучер из става 3. овог члана (став 4. члана 7а ЗПДВ).

Вредносним ваучером не сматра се инструмент који имао даје право на поусту при набавци добара, односно услуга, а који не укључује право на набавку добара, односно услуга, као ни превозне карте, улазнице, поштанске марке и сл. (члан 7а став 6. ЗПДВ).

Према члану 7б став 1. ЗПДВ, сваки пренос једнонаменског вредносног ваучера који изврши порески обвезник у своје име сматра се испоруком

заштита) другим правним лицима (здравственим установама) од којих добијају узорке за службено лабораторијску дијагностику од стираних других здравствених установа, лица која пружају ове услуге нису у обавези да ипак остварен промет евиденцирају преко електронског фискалног уређаја, с обзиром на то да се у конкретном случају не ради о промету на мало.

Наведено становиште још је нелогичније ако се узме у обзир „чврст“ став Министарства финансија у погледу обавезе издавања фискалних рачуна за пружену услугу позиционирања, који је изнет у Мишљењу бр. 011-00-00549/2022-04 од 15. 7. 2022. године, као и поновљеном мишљењу бр. 011-00-762/2022-04 од 23. 8. 2022. године. У та два мишљења чак се и наглашава да се *и*е услуге, *и*о *и*природи ствари, пружају само обвезницима пореза на *и*риходе од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана и обвезницима пореза на добити правних лица у смислу закона којим се уређује порез на добити правних лица, али се ипак третирају као промет на мало и намеће се обавеза фискализације.

У овом спорном мишљењу, које је повод за настанак овог текста, не само што је промет извршен из малопродајног објекта већ је и корисник физичко лице. И ако се узме у обзир да је изменама Уредбе промет маркетиншких услуга пружених правним лицима и предузетницима изузет од обавезе фискализације, надлежни органи ипак остају при ставу да је у **питању промет на мало**.

На крају се у спорном мишљењу наводи: *Независно од наведеног, указујемо на то да је Прегледом закона о изменама и допунама Закона о фискализацији у скупштинској процедури, иа*

је непосредно да сагледаше садржана решења у смислу њиховог утицаја на ваш модел пословања. Претпостављамо да се мисли на новододати став 3. у члану 3. Закона о фискализацији, који гласи Прометом на мало из става 1. овог члана не сматра се промет извршен **изван малопродајног објекта ако је корисник испоручених добара и пружених услуга, односно добара и услуга које ће бити испоручене или пружене у случају примљених аванса, правно лице, односно обвезник пореза на приходе од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана**. Не видимо како наведена одредба има икаквог утицаја, као и што, суштински, не видимо сврху додавања те одредбе, с обзиром на то да је и пре у ставу 2. истог члана Закона о фискализацији било прописано да се „прометом на мало из става 1. овог члана сматра сваки промет добара и услуга у малопродајним објектима, независно од тога да ли је корисник физичко лице, правно лице или предузетник.“ Дакле, већ на основу поменутих одредбе, применом *argumentum a contrario*, било је јасно да промет правним лицима и предузетницима извршен ван малопродајног објекта није предмет фискализације, тако да та одредба представља само понављање онога што је већ прописано, а ни на који начин није допринела прецизирању правила нити разјашњењу спорних ситуација како би могло да се утврди када се сматра да је промет правном лицу и предузетнику извршен у малопродајном објекту, а када изван малопродајног објекта.

Измене прописа требало би, бар у теорији, да допринесу убрзању пословања привредних субјеката и поједностављењу процедура, али очигледно да у тренутним околностима изазивају супротан ефекат, доводећи у забуну и производећи несигурност код привредних субјеката.

ПС

ИНГ-ПРО

Елементи обрачуна зарада запослених у 2023. години

1 Основни параметри за обрачуна зарада у 2023. години

У овом чланку представљена је методологија обрачуна зарада у 2023. години, с тим што су најпре наведени основни параметри обрачуна зарада у 2023. години.

1.1 Неопорезив износ за зараде у 2023. години

Према иновираном члану 15а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 138/2022 – даље: Закон о порезу) од 1. јануара 2023. године, као и током целе 2023. године, **основицу пореза на зараде чини зарада умањена за износ од 21.712 динара месечно** за лице које ради са пуним радним временом (уместо досадашњих 19.300 динара).

Наглашавамо да се наведени неопорезиви износ примењује од 1. јануара, дакле на све исплате зарада од тог датума, без обзира на који се месец односе. У току 2023. године важиће и даље пореска стопа на зараде од 10%.

Изузетно, према ставу 6. у члану 15а Закона о порезу, основицу пореза на зараду упућеног лица, за које домаће правно лице плаћа порез, чини износ који је домаће правно лице исплатило послодавцу из друге државе као накнаду трошкова за рад лица које је упућено, односно послато на рад код тог домаћег правног лица – **без умањења за 21.712 динара**. Наиме, овде се ради о странцима који су упућени на рад у Србију од стране својих инопослодаваца у циљу пружања подршке и преноса свог пословног знања резидентном правном лицу. Ти странци не заснивају радни однос са домаћим послодавцем код ког раде, већ остају у радном односу код свог иностраног послодавца и од њега примају зараду. С обзиром на то да је страна компанија упутила свог запосленог **по основу уговора** да пружи услугу преноса пословног знања домаћем послодавцу, **та компанија за поменути**

услугу наплаћује накнаду од домаћег послодавца (обично је та накнада у висини исплаћене бруто зараде за свог упућеног запосленог, увећано за **одређену провизију**). Принцип је да странац сам треба да обрачуна порез на зараду коју је остварио од страног послодавца јер је рад остварио на територији Србије (члан 7. Закона о порезу). Међутим, обавезу обрачунавања и плаћања пореза по одбитку има домаће правно лице у моменту када послодавцу из друге државе исплати износ за накнаду трошкова за рад њиховог запосленог, али само у случају када се порез претходно не плати самоопорезивањем јер, ако странац не плати порез на своју зараду од инопослодавца док ради у Србији самоопорезивањем (из члана 100а став 5), порез мора да плати домаћи послодавац код ког ради тај странац по одбитку, и то у моменту када инопослодавцу тог странца уплаћује уговорену накнаду по основу коришћења услуга странца – физичког лица (члан 99. став 3).

1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2023. години

Према одредбама члана 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закон о доприносима) од 1. 1. 2023. године **стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање** на зараде и накнаде зараде:

- запослених,
 - изабраних, именована и постављена лица која остварују разлику зараде односно плате,
 - лица која обављају привремене и повремене послове по уговору закљученом непосредно са послодавцем, односно преко задруге, осим лица до навршених двадесет шест година живота ако су на школовању,
 - лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом и
 - лица која остварују накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање,
- износе:**

У овом случају:

- основна зарада за часове на раду је 12.000,00 динара, што по часу рада износи $(12.000,00 : 48) 250,00$ динара, што је више од минималне сатнице за 2023. годину, која износи 230,00 динара;
- накнада зараде за часове одсуства је 25.760,00 динара, што по часу рада износи $(25.760,00 : 112) 230,00$ динара, што је једнако минималној сатници за 2023. годину, која износи 230,00 динара.

Да би се исправно обрачунала накнада зараде на нивоу минималне зараде из Закона о раду, под ред. бр. 10 претходне табеле приказана је дофинансирана основица од 230,00 динара нето, на основу које се обрачунава накнада зараде која није нижа од тренутно важеће минималне.

Послодавци треба да обратe пажњу на такве рачунице у 2023. години јер је ове одобрен већи раст минималне цене рада од 14,3%.

Редакција

Лична зарада предузетника – карактеристике и обрачун пореза и доприноса од 1. 1. 2023. године

Према члану 33а Закона о порезу а доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 138/2022 – даље: ЗПДГ) за исплату личне зараде може да се определи:

- предузетник, односно физичко лице које је у уписано у регистар надлежног органа, односно организације, а порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит, и
- предузетник пољопривредник, односно физичко лице које је носилац породичног пољопривредног газдинства, уписано је у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописима којима се уређује та област, води пословне књиге у складу са тим законом и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит.

Предузетник паушалац и предузетник друго лице (физичко лице које је обвезник пореза на додату вредност у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, као и свако друго физичко лице које обавља делатност независно од тога да ли је та делатност регистрована и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит) не могу да се определе за исплату личне зараде.

Из угла Закона о раду, предузетник се не сматра запосленим, па се ни лична зарада не сматра зарадом у смислу Закона о раду, него се лична зарада предузетника сматра зарадом само у смислу Закона о порезу на доходак грађана.

Предузетник који се определи за исплату личне зараде не сматра се запосленим лицем и не закључује уговор о раду. Наиме, предузетник је, према одредби члана 83. Закона о привредним друштвима, физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и регистровано је у складу са законом о регистрацији, што значи да је „радно ангажовано”, али није у радном односу у смислу одредаба Закона о раду. Радња нема правни субјективитет, тако да предузетник не може да закључи уговор са радњом, односно са самим собом.

С обзиром на наведено, на личну зараду предузетника не примењују се ограничења која су прописана Законом о раду, што даље значи да лична зарада може да буде и нижа од минималне зараде. Такође, лична зарада предузетника може да се мења из месеца у месец, у зависности од одлуке предузетника. То значи да предузетник који се определио за исплату личне зараде може да заснује радни однос са пуним или непуним радним временом код другог послодавца.

1 Опредељење за исплату личне зараде

У складу са чланом 33а став 3. ЗПДГ предузетник и предузетник пољопривредник који се определе за исплату личне зараде дужни су да у **електронском облику**, преко портала Пореске управе, доставе обавештење о опредељењу да врше исплату личне зараде.

у пореском билансу до неопорезивих износа из члана 18. став 1. т. 2)–5) Закона, и то без обзира на то да ли су или нису исплаћени.

Ако су трошкови службених путовања предузетника исказани у билансу успеха у износу који је изнад прописаних (неопорезивих), разлика се исказује под редним бројем 6 обрасца ПБ-2, чиме се увећава опорезива добит.

Када је реч о употреби сопственог аутомобила за службене сврхе, такав издатак постоји у случају када аутомобил предузетника није унесен у пословне књиге као имовина. У супротном, ако је предузетник путнички аутомобил унео у пословне књиге или га је стекао током обављања делатности (куповином преко пословног рачуна), тада се не ради о сопственом аутомобилу у претходно наведеном смислу, **већ о пословној имовини по основу које се признају сви трошкови који су у функцији обављања делатности.** У таквим случајевима треба бити опрезан јер су порески органи склони уверењу да се аутомобили користе и за приватне потребе предузетника. При томе физичко лице – предузетник не може да аутомобил да у закуп „радњи” јер „радња” нема правни субјективитет, а физичко лице не може да закључи уговор о закупу само са собом. Последице, уколико би у пословним књигама предузетник исказао трошкове закупа (свог возила од самог себе), расход не би био признат приликом утврђивања опорезиве добити, већ би тај износ требало исказати под редним бројем 36 обрасца ПБ-2, чиме би се увећала опорезива добит.

У вези са власништвом над возилом ваља напоменути на се приликом уноса личне имовине предузетника (па и возила) у пословну имовину не врши регистрација возила на „радњу” нити се плаћа порез на пренос апсолутних права, што је, судећи по питањима претплатника, још увек присутна недоумица код предузетника. Дакле, „радња” није субјект у праву и нису могући никакви уговори са њом, а чин уношења личне имовине у пословну имовину предузетника свакако није промет (па самим тим основа за било какво опорезивање).

У складу са чланом 1. Закона о основама својинскоправних односа („Сл. лист СФРЈ” бр. 6/80 и 36/90, „Сл. лист СРЈ” бр. 29/96 и „Сл. гласник РС” бр. 115/05 – даље: Закон о основама својине) физичка и правна лица могу да имају право својине над покретним и непокретним стварима. Право својине, према одредби члана 20. Закона о основама својине, стиче се по самом закону, правним послом или наслеђивањем. Дакле, право својине на покретној имовини – возилу (а и непокретној) не може да има „радња”, већ га и даље задржава физичко лице, без обзира на то што ту имовину користи за обављање самосталне делатности. Возило је и даље регистровано на физичко лице у складу са чланом 2. став 2. тачка 8) Правилника о регистрацији моторних и прикључних возила, при чему се у јединствени регистар возила уписују подаци о кориснику возила (назив и место пословања предузетничке радње). У члану 3. став 4. наведеног правилника прописано је и да се возило које користи предузетничка радња уписује у јединствени регистар возила према месту пребивалишта предузетника – власника радње, док се у саобраћајну дозволу, **у рубрику о кориснику возила**, уписују подаци о називу и месту пословања радње.

У случају када возило није унето у пословне књиге, али се користи за потребе обављања делатности, према нашем мишљењу, ради се о коришћењу сопственог возила за службене сврхе, па би расход горива био признат у пореском билансу јер се ради о трошку пословања предузетника. Дакле, уколико постоји могућност доказивања да су трошкови горива настали у пословне сврхе, околност да возило није исказано у пословним књигама – према нашем мишљењу – није препрека да расход буде признат у пореске сврхе у складу са општим правилима. Пожељно је да предузетник донесе одлуку о томе да ће се возило користити у пословне сврхе иако није исказано у пословним књигама. Ипак, свакако препоручујемо да имовина која се користи за обављање делатности буде исказана у пословним књигама, што је у интересу предузетника због признавања расхода амортизације и др.

ПС

ИНГ-ПРО

Иновирани формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа од 1. 1. 2023. године

Поводом почетка нове календарске и пословне године у овом чланку представљамо нове формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа, уз примере обрачуна за примања који су најчешће присутни у пракси. Такође, у вези са применом правила за опорезивање указаћемо на чланке у којима је тематика додатно обрађена.

Формуле за обрачун примања по уговорима ван радног односа неопходно је иновирати јер је збирна стопа доприноса за обавезно социјално осигурање од 1. 1. 2023. године смањена са 25% на **24%**, у складу са иновираним чланом 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закон о доприносима). Пошто се збирна стопа доприноса за ПИО од 24,0% примењује пре свега на примања по уговорном обављању послова ван радног односа, од **1. јануара 2023. године мења се пореско оптерећење за та примања, а тиме и формуле којима се уговорени нето износи накнада преводе у бруто износ**, у вези са чим више детаља следи у наставку текста.

1 Опорезивање прихода од ауторских права

На накнаду која се остварује од ауторских и сродних права и права индустријске својине плаћају се следеће фискалне обавезе:

- 1) порез на лична примања по стопи од 20% на опорезив приход;**
- 2) допринос за ПИО на терет извршиоца послова по стопи од 24,0% на основицу на коју се плаћа порез на доходак грађана (опорезиви приход);**
- 3) допринос за здравствено осигурање на терет извршиоца по стопи од 10,3% на основицу на коју се плаћа порез на доходак грађана (опорезиви приход), и то само ако послове обавља лице које није осигурано по другом основу.**

Ако су примања по основу ауторских и сродних права и права индустријске својине уговорена у нето износу, морају да се преведу у бруто износ ради обрачуна пореских обавеза уз помоћ следећих коефицијената:

Ред. бр.	Стопа нормираних трошкова	Коефицијенти са којима се дели нето накнада		
		Лица која плаћају порез и допринос за ПИО, а не плаћају допринос за здравствено осигурање	Лица која плаћају порез, допринос за ПИО и допринос за здравствено осигурање	Самостални уметници и страни држављани за које се плаћа само порез
1.	50%	0,78	0,7285	0,9
2.	43%	0,7492	0,69049	0,886
3.	34%	0,7096	0,64162	0,868

На основу датих иновираних коефицијената у наредна три примера приказан је обрачун уговорене нето накнаде која се односи на ауторско дело за које су прописани нормирани трошкови од 50%:

Ред. бр.	ОПИС	Када се плаћају порез (20%) и допринос за ПИО (24,0%)	Када се плаћају порез (20%), допринос за ПИО (24,0%) и здравствено осигурање (10,3%)	Када се плаћа само порез (20%)
1.	Уговорена нето накнада	40.000,00	40.000,00	40.000,00
2.	Коефицијент за прерачун са нето на бруто	0,78	0,7285	0,9
3.	Бруто накнада (ред. бр. 1 : ред. бр. 2)	51.282,05	54.907,34	44.444,44
4.	Нормирани трошкови (ред. бр. 3 x 50%)	25.641,03	27.453,67	22.222,22
5.	Опорезиви приход (ред. бр. 3 - ред. бр. 4)	25.641,03	27.453,67	22.222,22
6.	Порез (ред. бр. 5 x 20%)	5.128,21	5.490,73	4.444,44
7.	Допринос за ПИО (ред. бр. 5 x 24,0%)	6.153,84	6.588,89	–
8.	Допринос за здравствено осигурање (ред. бр. 5 x 10,3%)	–	2.827,73	–
9.	Нето за исплату (ред. бр. 3 - ред. бр. 6 - ред. бр. 7 - ред. бр. 8) = ред. бр. 1	40.000,00	40.000,00	40.000,00

избора су Републичка изборна комисија, изборне комисије јединице локалне самоуправе и бирачки одбори. На накнаду коју за свој рад остварују чланови изборних комисија јединица локалне самоуправе и бирачких одбора плаћају се следеће пореске обавезе:

1) порез на доходак грађана на друге приходе:

а) не плаћа се на износ накнаде до 5.851 динар (важи до 31. 1. 2023. године),

б) на износ накнаде преко 5.851 динар плаћа се порез по стопи од 20%, а пореску основу чини разлика између остварене накнаде и неопорезивог износа,

в) обвезник обрачунаог пореза је физичко лице које оствари накнаду;

2) допринос за пензијско и инвалидско осигурање:

а) обрачунава се на терет физичког лица које је остварило накнаду,

б) обрачунава се по стопи од 24,0%,

в) основица за обрачун доприноса је опорезиви приход од уговорене накнаде – основица на коју се плаћа порез (не примењује се најнижа основица);

3) допринос за здравствено осигурање:

а) обрачунава се само ако члан органа који остварује новчану накнаду није осигуран по другом основу (незапослени),

б) обрачунава се по стопи од 10,30%,

в) обрачунава се на терет физичког лица које је остварило накнаду,

г) основица за обрачун доприноса је опорезиви приход од уговорене накнаде – основица на коју се плаћа порез.

Према томе:

1) ако се накнада члану органа за спровођење избора (осим члану Републичке изборне комисије) плаћа до неопорезивог износа (тренутно 5.851 динар), на ту накнаду не обрачунавају се никакве пореске обавезе (ни порез ни доприноси);

2) ако се накнада члану органа за спровођење избора (осим члану Републичке изборне комисије) плаћа у износу вишем од неопорезивог износа, на износ накнаде изнад (тренутно) 5.851 динар плаћају се порез по стопи од 20% и допринос за ПИО по стопи од 24,0%, а ако конкретан члан није осигуран по другом основу, за њега се плаћа и допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3%.

Ако је накнада члану органа за спровођење избора (осим члану Републичке изборне комисије) утврђена у **нето износу**, члану се гарантује тај износ исплате, уз обрачун свих прописаних пореских

обавеза. Ради преводјења у бруто износ нето накнада исплаћена члану органа за изборе утврђује се преко следећих формула:

Опис	Образац за прерачун
Ако се плаћају порез и допринос за ПИО	Бруто износ = (Нето накнада – 5.851) : 0,56
Ако се плаћају порез и доприноси за ПИО и здравствено	Бруто износ = (Нето накнада – 5.851) : 0,457

У наредној табели приказана су четири примера обрачуна накнаде члановима изборне комисије, односно члановима бирачких одбора:

Ред. бр.	Опис	Члан изборне комисије – осигуран по другом основу	Члан изборне комисије – није осигуран по другом основу	Члан бирачког одбора – није осигуран по другом основу
1.	Нето износ накнаде	10.000,00	5.000,00	10.000,00
2.	Неопорезив износ	5.851,00	5.851,00	5.851,00
3.	Опорезиви износ (ред. бр. 1 - ред. бр. 2)	4.149,00	-	4.149,00
4.	Коефицијент за прерачун	0,56	-	0,457
5.	Бруто накнада – основица за плаћање пореза и доприноса (ред. бр. 3 : ред. бр. 4)	7.408,93	-	9.078,77
6.	Порез (20% x ред. бр. 5)	1.481,79	-	1.815,75
7.	Допринос за ПИО (24,0% x ред. бр. 5)	1.778,14	-	2.178,90
8.	Допринос за здравствено осигурање (10,30% x ред. бр. 5)	-	-	935,11

Увек када се на накнаду члана изборне комисије / бирачког одбора обрачунају порез и доприноси, исплатилац накнаде, као порески платаци, дужан је да пре исплате Пореској управи поднесе пореску пријаву за порез и доприносе по одбитку на обрацу ППП-ПД, уз коришћење ОВП:

■ 635 – када је прималац прихода осигуран по другом основу,

■ 636 – када прималац прихода није осигуран по другом основу и

■ 637 – када је примаоцу прихода решењем Фонда ПИО признато право на престанак плаћања доприноса јер су у току године доприноси плаћени на износ процењене највише годишње основице доприноса.

Рачун за уплату пореских обавеза је 840-4848-37.

ПС

Наставак коришћења „стариx“ олакшица за запошљавање и у 2023. години

У циљу подстицања запошљавања продужено је трајање олакшица из чл. 21в Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... 132/2021 и 138/2022 – даље: ЗПДГ), односно чл. 45. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” 84/2004, 61/2005, 62/2006... 44/2021, 118/2021 и 138/2022 – даље: ЗДОСО), као и олакшице из чл. 21д ЗПДГ, односно чл. 45в ЗДОСО – до 31. 12. 2023. године. У овом чланку биће речи и о олакшици из чл. 21г ЗПДГ / 45б ЗДОСО, док су остале олакшице детаљније анализирани у друга два чланка у овом броју часописа.

Послодавац у сваком конкретном случају треба да сагледа све околности како би проверио испуњава ли услове за коришћење олакшице. Будући да може да се догоди да буду испуњени услови и за више олакшица, одлука је искључиво на послодавцу, који треба да упореди ефекте („уштеду”) које би остварио коришћењем сваке од могућих олакшица, период када може да их користи и евентуалан ризик од губитка права на коришћење.

Сходно чл. 3. ст. 8. и 9. Правилника о пореској пријави за порез по одбитку („Сл. гласник РС” бр. 74/2013... и 132/2021) подносилац пореске пријаве који, као послодавац, користи олакшице за запошљавање нових лица, сагласно закону којим се уређује порез на доходак грађана и закону којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање, појединачне пореске пријаве подноси тако што **у једној пријави исказује податке само за лица за која користи једну исту врсту олакшице**. Подносилац пореске пријаве из ст. 8. поменутог члана подноси онолико посебних појединачних пореских пријава колико истоврсних олакшица сагласно законима користи, док **за лица за која не користи олакшице подноси посебну појединачну пореску пријаву**.

1 Олакшица из чл. 21в ЗПДГ / чл. 45. ЗДОСО

Послодавац – правно лице, предузетник, предузетник паушалац или предузетник пољопривредник који запосли ново лице има **право на**

повраћај дела плаћеног пореза, односно плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање на терет запосленог и на терет послодавца – на зараду за новозапослено лице исплаћену закључно са 31. децембром 2023. године. За коришћење олакшице прописани су услови који се односе како на новозапослено лице тако и на послодавца.

Новозапосленим лицем сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је **пре заснивања радног односа без прекида било пријављено у Националној служби за запошљавање (даље: НСЗ) као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца**. Сходно чл. 47. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009... 13/2017, 113/2017 и 95/2018) послодавац може да заснује радни однос са лицем које први пут заснива радни однос у својству приправника за занимање за које је то лице стекло одређену врсту и степен стручне спреме, ако је то као услов за рад на одређеним пословима утврђено законом или правилником. Наведено се односи и на лице које је радило краће од времена утврђеног за приправнички стаж у степену стручне спреме која је услов за рад на тим пословима.

Чињеница да је лице било у претходних шест месеци, односно три месеца ангажовано нпр. по основу уговора о делу, ако је за то време имало статус незапосленог лица на евиденцији НСЗ, није сметња за коришћење олакшице, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-490/2022-04 од 16. 9. 2022. године: *Послодавац који закључи уговор о раду са физичким лицем које је код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено у приписаном периоду (најмање шест, односно три месеца), што се утврђује на основу података из евиденције незапослених коју води Национална служба за запошљавање, односно уверења које издаје у вези са том евиденцијом сагласно приписима којима се уређује запошљавање и осигурање за случај незапослено-*

могла да се користи када су у питању лица са инвалидитетом којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, већ је потребно проверити да ли су евентуално испуњени услови за неку другу олакшицу.

3.2 Губитак права на коришћење олакшице

Губитак права на коришћење олакшице из чл. 21г ЗПДГ / чл. 45б ЗДОСО наступа када се са лицем

за које се користи олакшица раскине уговор о раду (пре истека рока од три године). Притом није прописан услов у погледу минималног трајања радног односа, па независно од тога у ком тренутку лицу престаје радни однос, послодавац природно више нема право да користи олакшицу, али није у обавези да врши повраћај било каквог износа.

У погледу наведене олакшице није прописан услов у погледу „одржавања” броја запослених.

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник”

Олакшице за квалификоване новозапослене и новозапослене у 2023. години – члан 21ж ЗПДГ / члан 45ђ ЗДОСО и члан 21з ЗПДГ / члан 45ж ЗДОСО

У 2023. години послодавци који су на 31. 12. 2020. године имали највише тридесеторо запослених, па су повећали број запослених у односу на број запослених на 31. 12. 2019. године, односно започели су обављање делатности после 31. 12. 2019. године, могу да користе олакшицу из чл. 21ж Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002... 132/2021, 10/2022 и 138/2022 – даље: ЗПДГ), односно чл. 45ђ Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006... 118/2021, 10/2022 и 138/2022 – даље: ЗДОСО). Такође, послодавац и у 2023. години може да користи олакшицу из чл. 21з ЗПДГ / чл. 45ж ЗДОСО за лице које је до краја 2022. године стекло статус новозапосленог.

1 Олакшица из чл. 21ж ЗПДГ / чл. 45ђ ЗДОСО

У складу са чл. 21ж ЗПДГ / чл. 45ђ ЗДОСО ст. 3 **послодавац који је на 31. 12. 2020. године имао највише тридесеторо запослених**, па је у било ком тренутку у периоду од 1. 1. 2020. закључно са 31. 12. 2021. године закључио, односно од 1. 1. 2022. до 31. 12. 2025. године закључи са квалификованим новозапосленим лицем уго-

вор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи и то лице пријави на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања, ослобађа се обавезе плаћања обрачунатог и обустављеног пореза из зараде квалификованог новозапосленог лица, као и доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање на терет запосленог и на терет послодавца – **за зараду исплаћену закључно са 31. 12. 2025. године.**

При закључењу уговора о раду није од утицаја чињеница да се уговор закључује на **одређено или неодређено време, са пуним или непуним радним временом**. Како може да се догоди да лице заснује радни однос са непуним радним временом код више послодаваца, сваки од њих има право да користи олакшицу – свакако уколико су испуњени прописани услови. Послодавцем се сматра правно лице, предузетник, предузетник паушалац, предузетник пољопривредник, представништво, огранак страног правног лица и физичко лице.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-786/2020-04 од 4. 4. 2021. године: *Како љаво на љореско ослобођење моју да користе љослодавци који су љравна лица, сматрамо да негодобитна ор- љанизација (која је у складу са законом основана и*

Ред. бр.	Опис	Износ	Ослобођење	Износ након ослобођења	Поља ППП-ПД
8.	Нето за исплату (ред. бр. 3 - ред. бр. 5 - ред. бр. 7)	70.000,00		70.000,00	
9.	Доприноси на терет послодавца – збирна стопа (ред. бр. 6 x 15,15%)	14.659,15		4.983,14	
9.1.	Допринос за ПИО (ред. бр. 6 x 10,0%)	9.676,01	9.676,01	0,00	3.13
9.2.	Допринос за здравство (ред. бр. 6 x 5,15%)	4.983,14		4.983,14	3.14

Послодавац књижи:

Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
520	Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)	77.960,29	
521	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	4.983,14	
450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају		70.000,00
451	Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		2.251,44
452	Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		5.708,84
453	Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца		4.983,14

за обрачун зараде

Приликом исплате зараде послодавац подноси пореску пријаву:

Подаци за ППП-ПД	
3.6 Шифра врсте прихода	1 01 101 37 0
3.7 Број дана	31,00
3.8 Број сати	176,00
3.8a Фонд сати	176,00
3.9 Бруто приход	96.760,06
3.10 Основица за порез	75.048,06
3.11 Порез	2.251,44
3.12 Основица за доприносе	96.760,06
3.13 ПИО	0,00
3.14 Здравство	9.966,29
3.15 Незапосленост	725,70

2.2 Губитак права на коришћење олакшице

За наведену олакшицу није прописан услов у погледу „одржавања” броја запослених нити минималног трајања радног односа.

Како је дефинисан услов да лице **остварује месечну зараду** већу од 76.500 динара, према нашем мишљењу, уколико у једном месецу новозапослени не ради цео месец (нпр. заснивање радног односа у току месеца) или је одсутан са рада због нпр. годишњег одмора или боловања, тај износ не може сразмерно да се умањи, при чему у том месецу послодавац не може да користи олакшицу (дакле, плаћа пун износ пореза и доприноса). То значи да је у сваком случају потребно да износ зараде (заједно са евентуалним износом накнаде зараде) буде већи од прописаног износа. Међутим, такво поступање неће довести до тога да послодавац изгуби право на пореску олакшицу, па без икакве сметње може да настави да је користи када зарада новозапосленог буде већа од 76.500 динара.

С обзиром на то да и ову олакшицу новозапослени „носи” са собом, нема сметњи да се настави са њеним коришћењем у случају када предузетник наставља обављање делатности у форми привредног друштва, као и у случају да код послодавца дође до статусних промена.

ПС

ИНГ-ПРО

Олакшице за новонастањене обвезнике, новоосновано привредно друштво које обавља иновациону делатност и правно лице које на територији Републике Србије обавља истраживање и развој у 2023. години

Законом о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002... 132/2021, 10/2022 и 138/2022 – даље: ЗПДГ) и Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006... 118/2021, 10/2022 и 138/2022 – даље: ЗДОСО) предвиђене су и олакшице за новонастањене обвезнике, оснивача новооснованог привредног друштва које обавља иновациону делатност и правно лице које на територији Републике Србије обавља истраживање и развој.

1 Олакшица из чл. 15в ЗПДГ / чл. 15а ЗДОСО

Основицу пореза на зараде за новонастањеног обвезника за зараду коју остварује по основу радног односа **на неодређено време са квалификованим послодавцем**, при чему заснива радни однос **на радном месту за које постоји потреба да лице има посебно стручно образовање** и за којим постоји **потреба која не може лако да се задовољи на домаћем тржишту рада**, чини основица из чл. 15а ст. 2. наведеног закона (зарада умањена за прописани неопорезиви износ који од 1. 1. 2023. године износи 21.712 динара), умањена за 70% (чл. 15в ст. 1. ЗПДГ). Основица доприноса за запослене и за послодавце за новонастањеног обвезника по основу чије се зараде остварује право на умањење основице пореза на зараде, сагласно закону којим се уређује порез на доходак грађана, јесте зарада умањена за 70% (чл. 15а ст. 1. ЗДОСО).

Квалификовани послодавац је послодавац који је резидент Републике и који се, у смислу одредаба закона којим се уређује порез на добит правних лица, не може сматрати повезаним лицем са послодавцем код ког је новонастањени обвезник

претходно био запослен. Изузетно, квалификованим послодавцем сматра се било који послодавац резидент Републике који заснује радни однос са новонастањеним обвезником који је од 1990. године барем три године испуњавао услове из чл. 7. ст. 2. т. 1) поменутог закона да се сматра резидентом Републике (физичко лице које је на територији Републике Србије барем три године имало пребивалиште или центар пословних и животних интереса).

Новонастањеним обвезником сматра се обвезник који:

- 1) у периоду од двадесет четири месеца који претходе дану закључења уговора о раду са квалификованим послодавцем није претежно боравио на територији Републике, или
- 2) у моменту закључења уговора о раду са квалификованим послодавцем има мање од четрдесет година живота, а у периоду од дванаест месеци који претходи закључењу уговора о раду са квалификованим послодавцем претежно је боравио ван територије Републике ради даљег школовања, односно стручног усавршавања.

Према Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-1005/2021-04 од 12. 5. 2022. године *стручним усавршавањем могу се сматрати и стручни курсеви и обуке које је запослени током периода боравка и рада код послодавца у другој држави, у оквиру редовног запослења, похађао у циљу стицања посебних знања, вештина и способности, а о чему поднесе валидну документацију сагласно члану 5. став 3. Правилника.*

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-229/2021-04 од 12. 4. 2021. године:

Имајући у виду наведено, у случају када физичко лице, нпр. у марту 2021. године већ непрекидно борава пет месеци на територији Републике Србије где се почев од тада налази центар пословних

- поље 3.9 *Бруто приход* бруто износ зараде / накнаде зараде (која је сразмерна времену проведену на пословима истраживања и развоја);
- поље 3.10 *Основица за порез* износ разлике између бруто прихода из поља под редним бројем 3.9 *Бруто приход* и неопорезивог износа из члана 15а став 2. Закона о порезу (при чему је неопорезиви износ од 21.712 динара сразмеран времену проведену на пословима истраживања и развоја);
- поље 3.11 *Порез* износ из поља 3.10 x 10%, умањен за 70%;
- поље 3.12 *Основица за доприносе* износ из поља 3.9 – до износа највише месечне основице доприноса;
- поље 3.13 *ПИО 0* (износ из поља 3.12 x 24%, умањен за 100%);
- поље 3.14 *Здравство* износ из поља 3.12 x 10.3%;
- поље 3.15 *Незайосленост* износ из поља 3.12 x 0,75%;
- поље 3.16 *Бенефицирани ПИО 0* (износ из поља 3.12 x прописана стопа, умањен за 100%).

Правила попуњавања МФП поља важе као и за све остале пореске пријаве (образац ППП-ПД), са горенаведеним дозвољеним комбинацијама исплатилац/прималац, осим за поља МФП 1 и МФП 11, која се не попуњавају.

Иако је у Обавештењу Пореске управе наведено да исплатилац може да буде само правно лице које се не финансира из буџета (ознака 1), сходно Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-241/2022-04 од 15. 3. 2022. године, **и правно лице (послодавац) које је корисник јавних средстава у смислу Закона о буџетском систему може да оствари право на предметно ослобођење.** У поменутом Мишљењу даље се наводи:

*Како је, према одредбама члана 21и Закона и члана 45з Закона о доприносима, послодавац правно лице, који у оквиру своје делатности на територији Републике Србије обавља истраживање и развој, **смајрамо да право на предметно ослобођење може да оствари и послодавац – правно лице које се смајра недобитном организацијом у смислу Закона о порезу на добити правних лица, које у оквиру своје делатности на територији Републике Србије обавља истраживање и развој.***

*Право на ослобођење из члана 21и Закона и члана 45з Закона о доприносима **не може да оствари правно лице основано у иностранству, ораник или председничкиво страној правној лица у Републици Србији** (члан 2. став 5. Правилника).*

3.2 Губитак права на коришћење олакшице

Када је у питању олакшица из чл. 21и ЗПДГ / чл. 45з ЗДОСО, нису предвиђени никакви посебни основи за губитак права на коришћење олакшице нити је њено трајање временски ограничено, тако да послодавац губи право да користи олакшицу ако лице није непосредно ангажовано на пословима истраживања и развоја, као и ако сам послодавац престане да обавља послове истраживања и развоја.

У чланку под називом „Пореске олакшице на зараде лица која обављају послове истраживања и развоја код послодаваца”, у броју 6/2022, на стр. 123, детаљно су анализирани услови за коришћење наведене олакшице, као и начин обрачуна зараде и остваривања олакшице.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Утврђивање обавезе за порез и доприносе на приходе радника на интернету – фриленсера од 1. јануара 2023. године

Увод

Последњим изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (објављеним у „Службеном гласнику РС” бр. 138/2022) успоста-

вљен је нови порески положај радника на интернету, који је у примени од 1. јануара 2023. године. Као и до сада, ради се о физичким лицима, тзв. фриленсерима (хонорарац, слободњак), који најчешће путем интернета обављају послове нпр. програмера, дизајнера, онлајн-наставника и сл. (због тога

марта бити од 1. до 30. априла. Порез ће се по овом моделу плаћати најкасније до истека рока за пријаву за одређени квартал, односно у датом примеру до краја априла.

Сваки фриленсер ће на основу висине прихода у кварталу имати опцију да изабере један од два понуђена модела обрачуна, с тим што изабране моделе опорезивања може да мења и између квартала. Први модел је повољнији за особе са нижим приходима или који повремено добијају новац на овај начин, док је модел Б повољнији за више приходе. При томе не треба заборавити да је избор модела опорезивања битан и за плаћање доприноса за ПИО и

здравствено осигурање, како је то констатовано у претходном тексту.

Најаве су да ће се пријава прихода вршити квартално онлајн, преко посебно направљеног портала Пореске управе. Целини обрачуна и пријављивања прихода и пореских обавеза самоопорезивањем фриленсера посветићемо текст у нашем часопису када буду објављени сви неопходни пратећи документи, укључујући и просечну зараду у Републици за 2022. годину (у фебруару 2023. године), која ће бити основица за обрачун доприноса за здравствено осигурање. Прво усклађивање нормираних трошкова у динарском износу од 57.900 динара и 96.000 динара са годишњим индексом потрошачких цена врши се почевши од 2024. године.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Одсуство и исплате запосленима поводом божићних и новогодишњих празника

У току децембра 2022. и јануара 2023. године на одређене дане славе се следећи празници у складу са Законом о државним и другим празницима у Републици Србији („Сл. гласник РС” бр. 43/2001, 101/2007 и 92/2011 – даље: Закон):

■ **25. децембар – први дан Божића за католике и припаднике других хришћанских заједница** (који пада у недељу и не помера се на наредни радни дан јер померање важи само за државне празнике);

■ **1. и 2. јануар – дани државног празника Нова година** (који падају у недељу и понедељак), па пошто један од дана празника пада у недељу, празник се продужава и на први наредни радни дан, а то је уторак 3. јануар;

■ **7. јануар – верски празник на први дан православног Божића** за вернике православне вероисповести (који пада у недељу и не помера се на наредни радни дан јер померање важи само за државне празнике);

■ **27. јануар – Свети Сава – Дан духовности** (празнује се радно);

■ **први дан крсне славе**, који празнују запослени православне вероисповести.

Право на празновање Нове године и првог дана православног Божића имају сви запослени без об-

зира на верску припадност, а на празновање католичког Божића само запослени који су се изјаснили као католици или припадници других хришћанских верских заједница.

Право да не раде на први дан своје крсне слава имају само запослени – православци, под условом да је тај дан њихов радни дан по распореду рада. У случају да дан крсне славе падне у дан њиховог недељног одмора (било да је то субота, недеља или било који други дан) – нема могућности померања на први радни дан.

Имајући у виду да ове године први дан празника Нова година пада у недељу 1. јануара, неопходно је подсетити на то да се, у смислу Закона, празновање помера на први наредни радни дан само у случају када један од датума празника падне у недељу која је дан недељног одмора (а не и у друге дане у недељи када запослени има дан недељног одмора). Наиме, пошто ове године један дан празника Нова година пада у недељу, помера се на први наредни радни дан, а то је уторак 3. јануар 2023. године.

3) 25. децембар (недеља, за католике) или 7. јануар (недеља, за све запослене) дан недељног одмора на који запослени мора да ради – за рад на тај дан остварује зараду, увећање за рад на празник и увећање за прекровмени рад.

6 Остале напомене

Поводом предстојећих дана празника у наставку су наведене и следеће напомене:

1) Уколико у време коришћења годишњег одмора падне и државни или верски празник, годишњи одмор се продужава за дане празника.

2) Запосленом који је на боловању припада накнада зараде утврђена по основу одсуства на ком се већ налази, дакле по основу боловања.

3) Када послодавац упуту запосленог на службено путовање на дан празника који је по закону нерадни дан, запослени по том основу има право на:

- дневницу за службено путовање у висини утврђеној законом и општим актом послодавца, односно уговором о раду;

- зараду за тај дан у висини која је утврђена општим актом и уговором о раду за послове које за послени обавља – 100% зараде за тај дан;

- увећану зараду за рад на дан празника у висини 110% основне зараде.

Према томе, ако послодавац упуту запосленог на службено путовање на дан празника који је по закону нерадни дан, сматра се да је запослени

радио на дан празника, па му се по том основу не увећава дневница за службено путовање, већ му се исплаћује у износу утврђеном општим актом послодавца, али се увећава зарада за рад на дан празника за 110%, сходно члану 108. Закона о раду. То значи да запосленом за службено путовање на дан празника, поред дневнице, припада и дневни износ зараде за тај дан од 210%.

4) Уколико је запослени на тзв. принудном плаћеном одсуству по члану 116. Закона о раду, а у периоду његовог одсуства падну дани празника у дане који би по распореду рада били његови радни дани, за те дане запослени има право на исплату накнаде зараде за време одсуства са рада у дане празника у висини 100% просечне зараде у претходни дванаест месеци, према члану 114. Закона о раду, јер се ти дани не рачунају у дане „принудног одмора” (према Мишљењу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања бр. 011-00-376/2018-02 од 25. 5. 2018. године).

5) За време неплаћеног одсуства запосленом мирују права и обавезе из радног односа, ако за поједина права и обавезе законом, општим актом или уговором о раду није друкчије одређено. У одсуство са рада рачунају се радни дани. Према томе, у неплаћено одсуство не рачунају се дани верских и државних празника када се не ради у складу са законом (према Мишљењу Министарства за запошљавање бр. 011-00-00351/2003-02 од 24. 6. 2003. године).

ПС

Мр Жељко Албанезе

Планирање новог запошљавања и додатног радног ангажовања код корисника јавних средстава за 2023. годину

После две године примене и искустава које смо поделили са читаоцима, сада представљамо основне елементе планирања могућег броја лица за ново запошљавање и радно ангажовање код корисника јавних средстава за 2023. годину.

Увод

Чланом 27к Закона о буџетском систему утврђена је политика новог запошљавања код корисника јавних средстава за период од 1. јануара 2021. до

31. децембра 2023. године. Подсећамо на то да је политика додатног запошљавања код корисника буџетских средстава и за 2023. годину утврђена:

1) чланом 27к Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/2009... и 118/2021 – даље: Закон) и

2) Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 – даље: Уредба).

Комисије може да има највише до седморо запослених, односно ангажованих лица по неком од уговора ван радног односа. Дакле, код тих корисника не примењује се ограничење од 10% од укупног броја запослених на неодређено време, већ се прати апсолутни број ангажованих лица. У случају да му број запослених на неодређено време пређе педесет, поменути корисник прелази на примену члана 27к, којим је регулисано ново запошљавање и радно ангажовање.

4.3 Обавеза објављивања кадровских података

Према ставу 12. члана 5. Уредбе:

1) неће се разматрати молба корисника јавних средстава који благовремено не доставља, односно не ажурира своје податке о одливу кадрова у Регистру запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица, који се води у Централном регистру обавезног социјалног осигурања, узимајући у обзир и податке које је корисник јавних средстава навео у молби;

2) неће се разматрати молба корисника јавних средстава који податке које прописује члан 8. Уредбе не учини јавно доступним, пошто је, конкретно, према члану 8. Уредбе, корисник јавних средстава у обавези да своје податке о броју запослених и радно ангажованих лица учини јавно доступним тако што ће на својој интернет презентацији или на други одговарајући начин приказати:

- број систематизованих радних места према нивоу квалификација;
- укупан број запослених на одређено и неодређено време према нивоу квалификација;
- број радно ангажованих лица према основу ангажовања (рад ван радног односа);
- укупан број запослених на неодређено време којима је радни однос престао по било ком основу у претходној календарској години;
- укупан број новозапослених на неодређено и одређено време у својству приправника у претходној календарској години;
- укупан број новозапослених на неодређено и одређено време у својству приправника у оквиру дозвољеног процента од 70% у текућој календарској години;
- укупан број новозапослених на неодређено и одређено време у својству приправника изнад тог процента у текућој календарској години.

Све наведене податке корисник јавних средстава у обавези је да ажурира у року од пет дана од дана последње промене.

Осим тога, на интернет страници Министарства финансија објављиваће се подаци о броју запослених на неодређено време у јавном сектору по ресорима (секторима), односно према надлежном органу за поједине кориснике јавних средстава, који ће се ажурирати на кварталном нивоу најкасније до 10. у месецу који следи након истека квартала.

Према члану 10. Уредбе новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице корисника јавних средстава које не објави или не ажурира податке о броју запослених и радно ангажованих лица истицањем на својој интернет презентацији или на други одговарајући начин (из члана 8. Уредбе). ПС

5 Казнене одредбе Закона

У члану 103б Закона предвиђено је новчано кажњавање корисника јавних средстава ако не извршавају наведене одредбе о запошљавању из члана 27к, а конкретно:

- 1)** новчаном казном у износу од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај корисник јавних средстава ако не поштује одредбе члана 27К Закона;
- 2)** новчаном казном од 30.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице корисника јавних средстава ако не поштује одредбе члана 27К Закона;
- 3)** у случају да директни односно индиректни корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање не поштују одредбе члана 27К Закона, министар финансија решењем ће:
 - а)** привремено да обустави извршење апропријација намењених за исплату плата, односно примања запосленим, изабраним, постављеним и ангажованим лицима код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање;
 - б)** привремено да обустави пренос трансферних средстава из буџета Републике Србије, односно припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит правних лица јединици локалне власти.

ПС

Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2023. години

Увод

Закон о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016 и 88/2019 – даље: Закон) уређује правни положај предузећа која обављају делатност од општег интереса, које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће). У смислу Закона, у делатности од општег интереса сврставају се делатности које су као такве одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређивања добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом, као и комуналне делатности и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса.

Свако јавно предузеће у свакој од наведених делатности, сагласно члану 15. Закона, има своје органе, а то су: надзорни одбор и директор. Према томе, **надзорни одбор је орган јавног предузећа**, при чему:

- ако је оснивач јавног предузећа Република Србија, надзорни одбор има пет чланова, од којих је један председник, а
- ако је оснивач јавног предузећа аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, надзорни одбор има три члана, од којих је један председник.

Надзорни одбор јавних предузећа је битан орган јер доноси годишње, трогодишње, дугорочне и средњорочне планове пословне стратегије и развоја, усваја извештаје о степену реализације програма пословања, усваја финансијске извештаје и одлуке о расподели добити, односно покрићу губитка, закључује уговор о раду са директором и надзире његов рад, доноси статут и одлучује о статусним променама (сагласно члану 22. Закона). За тако обиман и

одговоран рад у надзорном одбору **Закон у члану 23. предвиђа да председник и чланови надзорног одбора имају право на одговарајућу накнаду за рад у надзорном одбору. Према ставу 2. поменутог члана** висину те накнаде, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада.

На основу тог законског овлашћења **Влада је донела ОДЛУКУ о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за рад у надзорним одборима јавних предузећа** („Сл. гласник РС” бр. 102/2016 – даље: Одлука), којом се одређују критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за рад председника и чланова надзорног одбора јавног предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа

Најпре треба нагласити да сходно члану 17. Закона:

- 1)** надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач Република Србија има бар једног члана из реда запослених, с тим што један члан мора да буде независан;
- 2)** надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач аутономна покрајина има бар једног члана из реда запослених;
- 3)** надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе има бар једног члана из реда запослених.

Подсећамо на то да је поменути „**независни члан надзорног одбора**” лице које, поред стручних и здравствених услова, мора да испуњава и следеће услове:

- (1)** да није било ангажовано у вршењу ревизије финансијских извештаја тог предузећа у последњих пет година,
- (2)** да није члан политичке странке и
- (3)** да није постављено, именовано или изабрано лице и да није запослено ни ангажовано по другом

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	526	Трошкови накнада члановима органа управљања и надзора	240.000,00	
	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора		164.288,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		38.400,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		30.720,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		6.592,00
- за обрачун примања чланова надзорног одбора				
2.	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора	164.288,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	38.400,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	30.720,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	6.592,00	
		Текући (пословни) рачун		240.000,00
- за исплату накнаде				

Јавно предузеће – исплатилац прихода, као порески платаци, пре сваке исплате прихода мора да достави Пореској управи пореску пријаву за порез по одбитку на обрасцу ППП-ПД. Примања чланова надзорног одбора јавног предузећа у обрасцу ППП-ПД пријављују се под ОВП:

- 601 – када је прималац прихода осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и допринос за ПИО;
- 602 – када прималац прихода није осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и допринос за ПИО и здравствено;
- 603 – када је примаоцу прихода решењем Фонда ПИО признато право на престанак плаћања доприноса јер су у току године доприноси плаћени на износ највише годишње основице доприноса.

Порез и доприноси по основу исплата накнаде члановима надзорног одбора уплаћују се на рачун 840-4848-37, уз шифру плаћања 254.

WWW.PROPISI.NET

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Мр Јован Чанак

Преглед измена и допуна Закона о буџетском систему – децембар 2022. године

Увод

Народна Скупштина Републике Србије на својој трећој седници Другог редовног заседања у 2022. години усвојила је Закон о буџету Републике Србије за 2023. годину. Посланици су такође усвојили и сет пратећих финансијских закона који су измењени и допуњени, све у сврху усаглашавања одредби тих закона да би Закон о буџету Републике Србије

за 2023. годину био правоснажан и примењив од 1. јануара 2023. године. Основна обележја Закона о буџету Републике Србије за наредну годину тичу се постизања три основна циља: повећање животног стандарда грађана, даљи раст инвестиција и енергетска сигурност.

Један од пратећих законских прописа уз доношење Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину јесте и **Закон о изменама и допунама За-**

вила, примењивати од доношења Закона о буџету Републике Србије за 2025. годину, осим појединих одредаба које ће се примењивати почев од доношења Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину, односно финансијског плана Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за ту годину. Да би се спречило наступање правног вакуума, истим чланом прописано је да ће се до примене фискалних правила утврђених у члану 6. наведеног закона у целости примењивати фискални циљеви утврђени у фискалној стратегији.

Чланом 19. Закона утврђена је динамика за укључивање ентитета у целовит обухват сектора државе, који је из члана 6. овог закона усклађен са међународним стандардима. Постепено укључивање ентитета у целовит обухват сектора државе постићи ће се према следећој динамици:

1. индиректни корисници средстава буџета Републике Србије који нису укључени у систем извршења буџета Републике Србије:

а) установе ученичког и студентског стандарда од 1. јануара 2023. године,

б) установе средњег образовања и установе у области научноистраживачке делатности од 1. јануара 2024. године,

в) установе основног, вишег и високог образовања од 1. јануара 2025. године;

2. корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање од 1. јануара 2023. године;

3. јавне агенције од 1. јануара 2024. године;

4. јавна предузећа и други организациони облици који су статистички одређени да припадају сектору државе од 1. јануара 2025. године.

Закључак

Предлагач Закона имао је у виду одређене разлоге за његово доношење. При томе је као основни разлог за тако нешто навео потребу за редефинисањем фискалних правила у циљу јачања фискалне одговорности и очувања финансијске стабилности.

Аналитичка оцена нивоа усклађености законодавства Републике Србије са правним тековинама Европске уније показала је да је потребно преиспитати значај нумеричких фискалних пра-

вила за делотворно усмеравање буџетског планирања и извршавања у складу са фискалним оквиром Европске уније. У Извештају са скрининга наведено је да је Република Србија утврдила национална нумеричка фискална правила како то проистиче из Директиве Савета 2011/85/ЕУ. Међутим, оно што је недостајало јесте потреба да се дефинишу последице у случају непоштовања тих правила. То је посебно значајно ако се има у виду да нумерички фискални циљеви до сада нису били постигнути. С обзиром на то да постојећа нумеричка фискална правила нису била функционална, било је неопходно да се ревидирају у што краћем року.

Да подсетимо, фискална правила по први пут су уведена у Републици Србији 2010. године Законом о буџетском систему. Већ у првој години доношења односно примене фискалних правила код нас, која су постала важећа временски подударно са наступањем светске економске кризе у 2008. години, нумеричко правило за дуг било је прекршено. У међувремену фискална правила уводило је све више земаља. Поред националних фискалних правила, земље чланице ЕУ примењују и правила дефинисана на нивоу ЕУ и ЕМУ. Европска фискална правила мењала су се и редефинисала у последње време више пута, имајући у виду примену и ефекте до којих је њихова примена доводила. С обзиром на то да је од увођења фискалних правила у Републици Србији, како је већ раније поменуто, протекло дванаест година, створили су се услови за њихову измену, узимајући у обзир искуства других земаља, правце у којима су се мењала фискална правила ЕУ, као и последице и реаговања фискалне политике на велику економску кризу из 2008. године, али и последње искуство, у првом реду, због здравствене, али и економске кризе коју је изазвала пандемија вируса корона.

На крају се може констатовати да ће **стабилности јавних финансија и одрживом фискалном оквиру** допринети новодонети Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему на основу редизајнираног скупа фискалних правила (општих и посебних), али и дефинисаних посебних мера и консеквенци у случају непридржавања, односно непоштовања истих.

Календар пореских и других обавеза за јануар 2023. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима	2022. година	31. 1. 2023.	Обвезник акцизе дужан је да са стањем на дан 31. децембра календарске године изврши попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима, укључујући и акцизна складишта, посебно по свакој врсти акцизног производа и да пописне листе достави надлежној организационој јединици Пореске управе
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 12 – 31. 12. 2022.	15. 1. 2023.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 12 – 31. 12. 2022. 1. 1 – 15. 1. 2023.	15. 1. 2023. 31. 1. 2023.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 12 – 31. 12. 2022.	најраније 20. 1. 2023.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се као моторно гориво користе за транспортне сврхе, на Обрасцу- РЕФ-Т	октобар–децембар 2022.	најраније 20. 1. 2023.	Рефакција плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се као моторно гориво користе за транспортне сврхе
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 12 – 31. 12. 2022.	најраније 20. 1. 2023.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 12 – 31. 12. 2022.	најраније 20. 1. 2023.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе	2022. година	15. 1. 2023.	Обвезник акцизе доставља надлежној организационој јединици Пореске управе производни норматив неопходан за утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе за претходну годину

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	Период	Рок	Основ
Потврда о плаћеном порезу по одбитку (на Обрасцу ППП-ПО)	2022. година	31. 1. 2023.	Обавеза пореског плаца, односно пореског посредника да лицу из чијег је прихода наплаћен порез по одбитку изда потврду о плаћеном порезу по одбитку за претходну годину
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 12 – 31. 12. 2022.	Пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Закон о порезу на доходак грађана			
Опис	Период	Рок	Основ
Обавештење о закљученим уговорима о извођењу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма на обрасцу ОЗУ	1. 12 – 31. 12. 2022.	5. 1. 2023.	Исплатиоци прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма
Порез на паушални приход од самосталне делатности, као и порез на приход од самосталне делатности предузетника који води пословне књиге	1. 12 – 31. 12. 2022.	15. 1. 2023.	На основу решења Пореске управе, односно на основу пореске пријаве за месечну аконтацију пореза
Порез по решењу пореског органа по основу пружања угоститељских услуга	1. 10 – 31. 12. 2022	15. 1. 2023.	Приходи од пружања угоститељских услуга у угоститељском објекту домаће радиности и објекту сеоског туристичког домаћинства
Пореска пријава ППДГ – 1Р	2022. година	31. 1. 2023.	Обавеза предузетника који порез плаћа на паушални приход, а у години која претходи години у којој се врши утврђивање пореза значајно му се измени обим пословања, да поднесе пореску пријаву – самоиницијативни прелазак на вођење књига
Пореска пријава ППДГ – 3Р, за утврђивање капиталних добитака/губитака по основу преноса хартија од вредности	јул–децембар 2022. године	30. 1. 2023.	Обвезник који у току године изврши пренос права по основу којег може настати капитални добитак или губитак у складу са овим законом, дужан је да поднесе пореску пријаву најкасније у року од 30 дана од истека сваког календарског полугодишта у којем је извршен пренос хартија од вредности

Закон о порезу на добит правних лица Правилник о садржају пореске пријаве за обрачун пореза на добит по одбитку на приходе и накнаде које остварују нерезидентна и резидентна правна лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 12 – 31. 12. 2022.	15. 1. 2023.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна, обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016; ауџендишно шумаћење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орајан не ради, рок истиче када проишкне први наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 26. 12. 2022. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2022. године	25. 3. 2022.	97.877,00	70.920,00
Фебруар 2022. године	26. 4. 2022.	97.392,00	70.605,00
Март 2022. године	25. 5. 2022.	102.781,00	74.664,00
Април 2022. године	24. 6. 2022.	100.727,00	73.012,00
Мај 2022. године	25. 7. 2022.	102.432,00	74.168,00
Јун 2022. године	25. 8. 2022.	102.523,00	74.302,00
Јул 2022. године	26. 9. 2022.	100.937,00	73.114,00
Август 2022. године	25. 10. 2022.	103.963,00	75.282,00
Септембар 2022. године	25. 11. 2022.	103.476,00	74.981,00
Октобар 2022. године	26. 12. 2022.	104.039,00	75.353,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2023. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **35.025 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2023. године, а важиће до 31. децембра 2023. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **500.360 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2023. године, а важиће до 31. децембра 2023. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2023. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	176	230	40.480,00	54.648,79
Фебруар	160	230	36.800,00	49.399,14
Март	184	230	42.320,00	57.273,61
Април	160	230	36.800,00	49.399,14
Мај	184	230	42.320,00	57.273,61
Јун	176	230	40.480,00	54.648,79
Јул	168	230	38.640,00	52.023,97
Август	184	230	42.320,00	57.273,61
Септембар	168	230	38.640,00	52.023,97
Октобар	176	230	40.480,00	54.648,79
Новембар	176	230	40.480,00	54.648,79
Децембар	168	230	38.640,00	52.023,97

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2022. години	Износ учешћа
Јануар 2022. године	47.656,00
Фебруар 2022. године	51.098,00
Март 2022. године	48.938,50
Април 2022. године	48.696,00
Мај 2022. године	51.390,50
Јун 2022. године	50.363,50
Јул 2022. године	51.216,00
Август 2022. године	51.261,50
Септембар 2022. године	50.468,50
Октобар 2022. године	51.981,50
Новембар 2022. године	51.738,00
Децембар 2022. године	52.019,50

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2022. године до 31. јануара 2023. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 10.898 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец октобар 2022. године објављена је 26. 12. 2022. и износи 104.039 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 10.898 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 111.380 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 6.541 динара нето. На износ до 6.541 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА